

ŽELEZAR

Kam usmeriti raziskovalno delo?

Na 7. seji delavskega sveta so člani med drugim poslušali tudi poročilo o kvalitetni problematiki, problematiki dela raziskovalnega oddelka, reklamacijah in izplenih. Iz obsežnega poročila povzemamo predlog zaključkov, ki jih je predložil raziskovalni oddelk za bodoče usmerjanje raziskovalnega dela v Železarni.

Z ozirom na iznešeno problematiko tako v proizvodnji, kako tudi pri raziskovalnem delu, je potrebno raziskovalno delo v bodoče usmeriti v reševanje naslednjih problemov:

— Sistematsko delo na področju ugotavljanja izplenov tako pri bramah, kakor tudi kvadratnih ingotih tako, da se ugotovi resnični optimalni ali idealni izplen, in precizira osnovne parametre, ki vplivajo na spremembo izplena.

— Nadaljevati z osvajanjem vlivanja nepomirjenega pa tudi pomirjenega jekla od vrha, predvsem od bram, kjer je problematika kvalitete površine še najbolj pereča.

— Pri vseh občutljivih kvalitetah kot na primer kotlovska pločevina postaviti norme v pogledu klasifikacije prvega slaba pri glavi.

— Osvajanje postopka valjanja legiranih jekel, kotlovske pločevine ter ostalih konstrukcijskih jekel na bazi Cr-Mo-Ni.

— V kolikor bodo na razpolago ustrezna poročila, pristopiti k osvajanju izdelave trafo jekla v 60 tonskem agregatu.

— Osvojiti valjanje debelih slabov kvalitete prokron 10 preko bluminga.

— Osvajanje proizvodnje nerjavečega avtomatskega jekla v ASEA el. peči.

— Osvajanje tehnološkega postopka predelave nerjavečih martenzitnih jekel prek valjarne na Beli.

— Osvajanje postopka izdelave nerjavečega jekla avstenitnega tipa z maks. 0,04% C v 60 tonski električni peči.

— Osvajanje tehnologije predelave 8 tonskih bram nerjavečega jekla avstenitnega tipa prek Bele.

— Osvajanje proizvodnje ognjeodpornega jekla avstenitnega tipa kvalitete prokron 19 v 60 tonskem agregatu.

— Osvajanje tehnologije predelave prokron 19 prek valjarne na Beli.

— Osvajanje tehnološkega postopka predelave legiranih orodnih jekel kot na primer OCR 4 prek Bele.

— Osvajanje tehnološkega postopka predelave special-

nih jekel prek valjarne na Beli.

— Osvajanje postopka vlivanja in valjanja jekla za verige v kvaliteti St 52 in St 52 V prek Bele.

— Z ozirom na problematiko kvalitete jekla za globoki vlek je potrebno:

— pregledati možnosti za močnejše hlajenje TVT v valjarni na Beli pri traku debeline nad 3,5 mm.

— Pradaja oziroma TPD bi morali pri naročanju trakov HVT za globoki vlek upoštevati dinamiko predelave HVT pri naročniku. V primerih, kjer je material relativno dolgo v skladišču naročnika (čez 14 dni), je potrebno naročniku predlagati drugo kvaliteto jekla z ustreznim doplačilom.

— Na področju jekel s povišano mejo iztezanja se nadaljuje z osvajanjem jekla na kvalitete Cor-Ten, in poskrbeti za večjo popularizacijo v pogledu uporabe visokovrednih jekel v naši predelovalni industriji.

— Osvajati je proizvodnjo nerjaveče žice debeline 2 mm.

— Nadaljevati z osvajanjem proizvodnje žice kvalitete RB 40, čim bo nova valjarna žice pričela z normalno proizvodnjo.

— Z ozirom na asortiment debele, srednje in tanke pločevine profilov v prokron kvalitetah, se prične z adaptacijo eksperimentalne lužilnice za nerjaveča jekla.

— Z ozirom na osvojeno dvojno kvaliteto jekla za matrice in mehke vijake, kakor tudi zaradi razčiščenosti kvalitete problematike jekla za izdelavo kvalitetnih vijakov, bi moral iskati primerne naročnike, da se tako kot pri avtomatskem jeklu tudi pri jeklu za vijake pojavimo kot proizvajalec kvalitetnega jekla na tržišču.

— V zvezi z interesi podjetja na prehod izdelave debele pločevine v višjih kvalitetah, prokronih itd., predlagamo, da DS odobri finansiranje poizkusne lužilnice za nerjaveča jekla iz sredstev za raziskovalno delo. Lužilnica bi služila za:

— luženje nerjavečih jekel avstenitnega in feritnega tipa v obliki debele ali srednje pločevine iz štetila, vendar v dolžini 6 mm

— za luženje nerjavečih profilov

— za izdelavo eventualno enkrat dekapirane pločevine formata 1000x6000x2-6 mm za posebne namene.

Raziskovalno delo na področju osvajanja proizvodnje prek valjarne na Beli je nujno nadaljevati za vse kvalitete, katere so danes v našem proizvodnem programu. (nadaljevanje na 2. strani)

7. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Obsežen dnevni red

V sredo, 2. t. m. je bila v Delavskem domu 7. redna seja delavskega sveta Železarne. Predsednik DS France Kobentar je predložil v dnevnem redu poleg pregleda sklepov zadnje seje in poročila o delu upravnega odbora, med obema sejama še poročilo o kvalitetni problematiki, problematiki dela raziskovalnega oddelka, reklamacijah in izplenih, nadalje analizo o formiranju oseb po trimesečnem obračunu, problematiko in analizo stroškov muzeja ter poročila komisij.

Po obsežni razpravi so sprejeli tudi več sklepov, ki jih bomo posredovali v prihodnji številki Železarka.

S tehnično izboljšavo do novega kvalitetnega proizvoda žebjarne

V preteklem letu je naš železarski kolektiv dobil zelo zahtevno ponudbo, da izdela večjo količino nosilnih kljuk za obešalnike. Naročnik, Kombinat lesne industrije Logatec je moral izdelati letno 120 do 150 ton posebnih kljuk za potrebe zahtevnega tržišča v ZDA. Dosedanji proizvajalci teh kljuk za lesene obešalnike naročnika nikakor niso zadovoljili, kajti kljuke niso ustrezale po količini, še manj pa po zahtevani kvaliteti. V naši Železarni so takoj pristopili k izdelavi teh

kljuk; proizvodne kapacitete naše žebjarne bi vsekakor zmogle to naročilo, težave so nastale samo pri točno zahtevanih kvalitetah toleranc. Došednji dodajalniki na vseh žebjarskih strojih so puščali za seboj rise, zareze in odrgnine, kar pa nikakor ni ustrezalo zahtevam naročnika iz Amerike. Te zareze, odrgnine in risi se pri žebjljih delno odstranijo pri čiščenju v čistilnih bobnih. Material za nosilne kljuke pri lesenih obešalnikih pa se po (nadaljevanje na 5. strani)

V septembru manjša odprava valjanih izdelkov kot v avgustu

Pri špediciji na Javorniku smo se pozanimali za dosežene rezultate pri odpravi valjanih izdelkov v septembru. Posredovali so nam naslednje podatke:

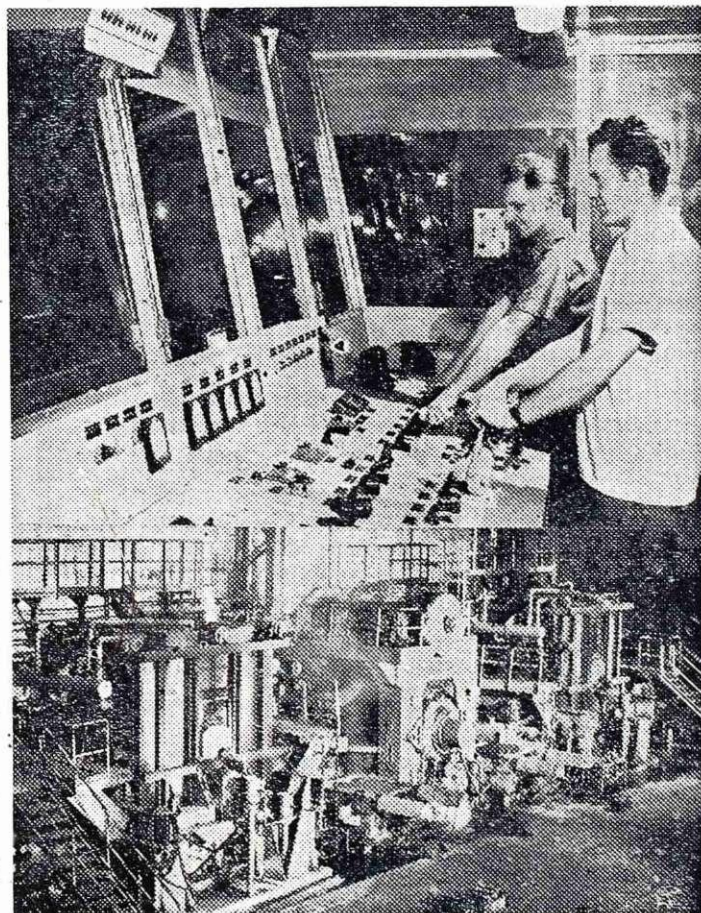
Teška proga	327 ton,
lahke proge	2.369 ton
valjarna 1300	4.173 ton
valjarna 2400	6.324 ton
jeklovlek	904 ton
valjarna žice	1.653 ton
Bluming	738 ton
valjarna trakov	2.700 ton
HOP	205 ton
Skupaj:	19.393 ton

V primerjavi z avgustom je odprava nekoliko manjša. Podatki kažejo, da je bilo v 9 mesecih letošnjega leta odpravljenih 179.536 ton. Zvedeli smo tudi, da je za leto 1968 bilo planiranih 223.450 ton izdelkov, ki jih je treba poslati naši kupcem. Torej

nam do konca leta preostane za odpravo še 43.916 ton valjanih izdelkov,

Da bi bila odprava valjanih izdelkov v septembru manjša kot v avgustu je več vzrokov. V nekaterih obratih so imeli težave z vložkom, materiali pa so v skladišča prihajali iz posameznih prog zelo neenakomerno. V ilustracijo naj povemo, da so v zadnjih dneh odpravili precej več izdelkov kot v prvi polovici septembra. Samo zadnji dan v septembru je bilo iz valjarn na Javorniku odpravljenih 45 voz, v prvih dneh septembra pa le poprečno od 8 do 15 voz izdelkov. Razen teh količin pa je bilo treba odpraviti tudi precejšnje količine valjanih izdelkov za izvoz.

—or—

Nova valjarna trakov je v septembru odpravila 2.700 ton svojih izdelkov

»Narod si bo pisal sodbo sam...«

Pred 25 leti je bilo ravno v teh dneh zbranih v Kočevju 572 delegatov na prvem zasedanju Zbora odposlancev slovenskega naroda, ki so bili na svobodnih volitvah na osvobojenem in neosvobojenem ozemlju izbrani po vsej Sloveniji. To je bil izredno velik dogodek v zgodovini slovenskega naroda. Slovenci smo prvič v zgodovini dobili svobodno izvoljeno najvišje ljudsko predstavniško telo. »Kot prvi svobodno izvoljeni odposlanci, izbrani sredi najhujšega boja za narodni obstanek, izpovedujemo v imenu vsega borečega se ljudstva, da je slovenski narod danes končno veljavno stopil v krog suverenih narodov«, se je glasila izpoved delegatov kočevskega zbora.

Ob spominih na dogodke izpred 25 let, moramo poleg kočevskega zbora omeniti tudi II. zasedanje Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ). Oba dogodka, prvi za Slovenijo in drugi za vso Jugoslavijo, pomenita veliko zgodovinsko prelomnico, predstavljata najpomembnejši politični dogodek v letu 1943. Oba zbora sta dala dokončni odgovor tako domači in svetovni javnosti o vprašanjih, ki so bila osnovnega pomena za bodoče življenje naših narodov. Odgovorila sta, kakšna bo oblika in vsebina naše države in družbeno-politične ureditve in položaj nove Jugoslavije v mednarodnih odnosih. Ta dva dogodka sta odločilno posegla v naš narodnoosvobodilni boj in ljudsko revolucijo ter v osnovah odredila vso našo nadaljnjo razvojno pot.

Ta dva pomembna dogodka sta logična posledica odločitve naših narodov v usodnem letu 1941. Revolucionarne prvine, ki so spremljale narodnoosvobodilno borbo, so že takrat dobile svoj določen odraz prav v graditvi nove ljudske oblasti. Takrat se je ob Komunistični partiji zbralo jedro najbolj naprednih sil, že takrat se je uresničilo to, kar prej v vsej naši preteklosti ni bilo mogoče narediti: združile so se vse svobodoljubne in napredne sile, uresničila se je enotnost slovenskega naroda. Ta enotnost pa se ni kazala samo v vseljudskem odporu proti okupatorju, ampak tudi v enotnem izrazu za nacionalno, politično in socialno osvoboditev, za zmago ljudske revolucije.

Zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju je zgodovinska prelomnica, ki jo je sredi najhujših bojov, s svojimi demokratičnimi odločitvami označil ta vse-ljudski zbor. Kočevski zbor je izvolil svoje zakonite predstavniške in izvršne organe, odločil je o vseh stvareh, ki so bile potrebne za nadaljnje vodstvo narodnoosvobodilne vojne, za izgradnjo ljudske oblasti, za gospodarsko politiko in organizacijo javne uprave. Potrdil je proglas vrhovnega plenuma OI o priključitvi Slovenskega Primorja svobodni in združeni Sloveniji in se izrekel za demokratično in federativno novo Jugoslavijo ter izbral 42 člansko delegacijo kot poslance našega naroda na II. zasedanju AVNOJ.

Ko se danes, v tej, nič kaj zavidijski svetovni klimi, spominjamo dogodkov iz naše bližnje preteklosti, smo še toliko bolj ponosni na našo prehojeno pot in toliko bolj cenimo našo razvojno pot, ki jo hodimo tako v notranjem političnem življenju, kot v mednarodnih odnosih.

Storilnost v sivi livarni hitro narašča

Delavski svet livarne je imel 25. septembra redno sejo, na kateri so razpravljali o obratnih problemih, vprašanju integracije ter o poročilih komisij.

Iz poročila, ki ga je na seji podal obratovodja Bertonec, je razvidno, da so za mesec avgust planirali v sivi livarni 900 ton izdelkov, izdelali pa 933 ton in dosegli proizvodni načrt s 103,4%. V poročilu je rečeno, da so z omenjeno količino izdelanih proizvodov krili vse potrebe jeklarne, ki zajema kar 90% proizvodnega načrta. V predvidenih rokih so izpolnili naročila kupcem in niso imeli večjih odstopanj pri kvaliteti kljub težavam, ker ni bilo na razpolago kokilne zloznine, ki je za izdelavo oz. izravnavo analiz nujno potrebna. V kolikor bo dograjena nova razbijalnica na haldi, bodo imeli na razpolago tudi dovolj zloznine in bo tako rešen tudi ta problem.

Zanimivi so tudi podatki o storilnosti v sivi livarni, ki v zadnjem času raste. Največjo storilnost so v sivi livarni beležili leta 1965, ko je znašala 59 kg/h/m, v juliju letos pa je porasla že na 66 kg/h/m, medtem ko je v avgustu letos znašala že 78,3 kg/h/m.

Tudi v jeklolivarni je bil proizvodni načrt za avgust presežen. Predvidevali so 120 ton izdelkov, izdelali pa so 140 ton, za kar so porabili 175,19 ton jekla iz električne peči. Ugotavljajo, da imajo za tekoči mesec dovolj naročil in bodo morali delo razporediti tako, da zaradi malic ne bodo imeli zastojev. V

septembru se bodo morali potruditi, da bodo dosegli v sivi livarni proizvodni načrt. V jeklolivarni predvidevajo, da ga bodo dosegli, to pa ne velja za kovinolivarno, ker nima ustreznega asortimenta. Prav tako bodo morali zmanjšati neplačane dopuste. V kratkem pričakujejo kompletno montažno skupino, ki bo popravila žerjave in na njih montirala klimatske naprave. Urediti nameravajo tudi program vzdrževanja žerjavov. Kot v drugih proizvodnih obratih so imeli tudi v livarni sestanek žerjavovodij,

kjer so le-ti dobili potrebna navodila za delo z žerjavi.

Obširneje so na seji govorili tudi o pripravi na integracijo. Ustrezno problematiko je posredoval članom DS obratovodja tov. Bertonec in povedal, da so se sestali predstavniki vseh treh železarn na Jesenicah. (Op. p.: Pozneje je bil tak sestanek tudi v železarni Store Jutri pa bodo imeli v prostori livarne širši posvet, na katerem se bodo podrobneje pogovorili o integracijskih procesih. Na posvetu, ki je bil na Jesenicah, so govorili v glavnem o kapacitetah, na štorskem posvetu pa je tekla beseda tudi o cenah odlitkov.

-or

Kam usmeriti...

(nadaljevanje s 1. strani)
V kolikor pri nekaterih kvalitetah ne bi uspeli bo potrebno od takih naročil v bodoče odstopiti.

Raziskovalno delo v zvezi z osvajanjem proizvodnje mora biti usmerjeno v to, da se računa z eliminiranjem proizvodnje prek sedanje težke proge za vložek za valjarno 1300.

Raziskovalno delo bi nadaljevali na vseh dosedanjih projektih ne oziraje se na asortiment, napr. okrogli profili. Raziskovalno delo bi na posameznih projektih odnosno kvalitetah prekinili v stanju ko bodo poznane in postavljene dokončne koncepcije integracije in razdeljen proizvodni program.

Sodelovanje RO na področju osvajanja proizvodnje prek Bele je nujno, do stabilizacije proizvodnje, v kvalitnem in ekonomskem pogledu. V nadaljnji fazi iskanja optimalnega izkoristka in programiranja pa smatramo, da je to bodoča naloga TPD odnosno IBM.

Osvajanje proizvodnje kvalitnih jekel prek valjarne traku je v sedanjem stanju, pa tudi v bodoče, problematično, dokler se ne reši problem kapacitet ohlajevanja odnosno žarjenja izvaljenih kolobarjev. Prav tako je problematično rezanje

predpločevin z ozirom na visoko trdoto kvalitnih jekel in s tem pripravo vložka za valjarno 1300.

Nemogoče je na tem mestu obdelati celotno problematiko kvalitete in raziskovalnega dela, ki v železarni nastopa.

Zato so v poročilu obdelani le glavni problemi v zvezi z novimi obrati in deli splošne kvalitete problematike in tozadavnega raziskovalnega dela.

V reševanju problematike izplenov, kakor tudi ostale kvalitete problematike je bilo vložene dosti truda in strokovnega dela tako od strani RO kakor tudi ostalega tehničnega kadra. Doseženi so določeni rezultati, kateri nas pa v sedanjih kritičnih situacijah nikakor ne morejo zadovoljiti. Poudarjam le, da bi bili rezultati, predmetu izvršilnega biskpa m vsem pri osvajanju proizvodnje prek novih agregatov boljši, če bi vsak na svojem delovnem mestu izvršil svojo dolžnost. Pod tem smatramo spoštovanje raznih dogovorov glede preiskav, doslednega zasledovanja proizvodnje in predelave po regulativu, kakor tudi zasledovanja končnih rezultatov. Čas in situacija nas bo primorala, da bo naše delo v bodoče na vseh stranskih področjih boljše.

Železarski globus

AVSTRIJA — Po avstrijskih podatkih je obratovalo 1. junuarja 1958 v svetu (brez socialističnih držav) skupaj 113 LD jeklarne, medtem ko so jih 44 gradili ali projektirali. Proizvodna zmogljivost obstoječih LD jeklarne je bila takrat 130 milijonov ton surovega jekla letno in LD jeklarne v gradnji oziroma projektiranju 66 milijonov ton. V letu 1967 je pričelo obratovati 12 LD jeklarne.

40 let v železarni

Paul Desfossez je med zahodnonemškimi železarskimi strokovnjaki znano ime. V zadnjem času je bil tehnični direktor železarne Dillingen (Posaarje) in predsednik zahodnonemškega železarskega združenja jugozahod. Pred kratkim je bil upokojen in istočasno je odstopil tudi kot predsednik združenja. Ob tej priložnosti je imel na zasedanju združenja referat pod naslovom »40 let v železarni«, s katerim se je poslovil od aktivnega delovanja na področju železarstva. V tem referatu je med drugim omenjal tudi

svoje poglede na organizacijo dela v železarnah. Osnova za to so bile njegove 40-letne izkušnje, ki si jih je nabral med svojim delovanjem kot asistent, obratovodja in direktor.

Ta njegova izvajanja so zanimiva tudi za naše razmere. Zato jih prinašamo v nekoliko prirejenem prevodu.

V drugem delu referata bom poskušal nanizati moje izkušnje in ideje na področju organizacije dela. Te sem si nabral v mojem 40-letnem delovanju kot inženir, obrato-

vodja in direktor v železarski industriji. Pri tem bom večkrat omenil razmere v ameriški železarski industriji. To je tudi razumljivo, ker sem vedno bolj prepričan, da prodira ameriški industrijski način življenja počasi, vendar zanesljivo v naše častiljive evropske razmere.

Ze kot otroke so nas učili, da je Amerika dežela specializacije. Znano je tudi, da je specializacija v proizvodnji eden izmed glavnih vzrokov za visoko produktivnost ameriškega gospodarstva. Pri nas pravijo, da nam žal manj-

Pred volitvami v skupščino KSSZ delavcev Kranj

Na svojem 9. rednem zasedanju je skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev Kranj sprejela sklep o razpisu volitev za polovico svojih članov, katerim je potekla mandatna doba. V Železarni bo DS izvolil tri nove člane, kateri bodo v naslednjih letih sodelovali v tej skupščini. Dveletna doba dela v tej komunalni skupnosti je v glavnem minila v vzdušju trajnih razprav o finančnih sredstvih, katera so bila vsako leto premajhna, da bi pokrila izdatke zdravstvenega varstva zavarovancev in njihovih svojcev. Kljub temu, da je skupščina vedno vztrajala na stališčih, da se morajo izdatki zdravstvenega varstva prilagajati dohodkom sklada socialnega zavarovanja, je bilo

vsako leto zaključeno z izgubo.

Prvo leto se je izguba pokrila z rezervnim skladom, tako da ni bilo potrebno z dodatnimi izrednimi prispevki obremenjevati osebni dohodek zavarovancev. Seveda je bilo to mogoče, ker je bil rezervni sklad. Tudi drugo leto je bilo zaključeno z izgubo, ker pa ni bilo več rezervnega sklada, je bil uveden izredni dodatni prispevek, kateri pa bremeni OD aktivnih zavarovancev.

Tudi letos se nam obeta zaključek leta z izgubo. Ker pa še do danes niso podpisane pogodbe z zdravstvenimi zavodi, čeprav je že preteklo osem mesecev, skupščina nima jasne slike, ker sklad sedaj plačuje na osnovi lanskih pavšalov, ki so bili manjši od letošnjih zahtev zdravstvenih zavodov. Zaradi naspotujočih zahtev in ponudb, sedaj to vprašanje rešuje republiška arbitraža. Od odločitve arbitraže bo tudi odvisna višina primankljaja.

V svojem dveletnem delovanju je skupščina KSSZ delavcev Kranj sprejela vrsto sklepov, kateri so urejali prispevek zavarovancev pri koriščenju zdravstvenega varstva. Vsi ti ukrepi so bili potrebni, da bi preprečili neracionalno koriščenje zdravstvenih uslug z namenom, da bi zaščitili resnega bolnika.

V tej mandatni dobi je bila tudi znižana stopnja osnovnega prispevka od 7 na 5%, povračilo osebnega dohodka za dobo do 30 dni je bilo prenešeno na posamezne kolektive, prej je bilo to samo za prvih sedem dni. Prenos povračila osebnih dohodkov zaradi bolovanja do 30 dni na delovne kolektive je bil narejen z namenom, da bi tudi posamezni kolektivi vplivali na zavarovance, da bi manj bolovali. Da bi resnično zmanjšali bolezensko odsotnost, so posamezni kolektivi sprejeli vrsto administrativnih mer. Doseženi so bili tudi trenutni rezultati, stavež bolnikov se je zmanjšal, toda samo trenutno, sedaj pa se

že kažejo negativne posledice teh ukrepov. Zaradi vseh teh ukrepov tako v podjetjih, kakor z uvedbo raznih prispevkov pri koriščenju zdravstvenih uslug, so tudi resni bolniki premislili, ali bi šli k zdravniku ali ne, ker če bi šli, bi bili preveč prikrajšani na osebnih dohodkih. Niso bili redki primeri, da je marsikdo, namesto, da bi šel k zdravniku, raje izkoristil svoj letni dopust.

Pri analizi socialnega zavarovanja se je letos prvič pokazalo presežanje izdatkov za nadomestila osebnih dohodkov za bolovanje nad 30 dni. Isto stanje je tudi z bolovanjem do 30 dni, za katere izplačujejo nadomestila sama podjetja. To nam da misliti, da so bolovanja težjega značaja, ki terjajo daljše zdravljenje.

Isto se kaže pri porabi zdravil, tudi tu se nam izdatki večajo, čeprav se zdravila v tem letu niso bistveno podražila. Obe gornji ugotovitvi nas opozarjata, da se je zdravstveno stanje naših zavarovancev poslabšalo. Del tega lahko brez pomišljanja pripišemo zgoraj navedenim ukrepom.

Na svojem 9. zasedanju je skupščina ugotovila, da so na vseh sejah reševali samo finančna vprašanja, vse preostalo pa se je ukvarjala s problemi zdravstvenega varstva. Tudi vsi zdravstveni zavodi in njihovi uslužbenci so se ukvarjali z vprašanji financ, ne pa s tem, kar je njihova glavna naloga, to je z vprašanjem kako izboljšati zdravstveno varstvo zavarovancev.

S povečanjem bolniške odsotnosti ne bremenimo samo sklade zdravstvenega varstva, ampak tudi zmanjšujemo narodni dohodek. Zaradi večjega odstotka bolniških izostankov morajo tudi podjetja imeti več delavcev.

Vse kaže, da smo zaradi premajhni denarnih sredstev zanemarili preventivo in se sedaj moramo baviti s kurativo, katera pa je mnogo

dražja, ker zahteva daljšo dobo zdravljenja.

Z uvedbo liste zdravil, katere sme predpisati zdravnik za posamezne bolezni, se je tudi podaljšal čas zdravljenja. Kar prihranimo pri zdravljenju pa dvakrat potrošimo pri podaljšanem zdravljenju.

Člani skupščine so ponovno zahtevali, da bi moral zdravstveni center napraviti analizo zdravstvenega stanja naših zavarovancev, bolezenske odsotnosti in pa potrošnje zdravil, da bi na osnovi te analize lahko ukrepali. Na to zahtevo je neki zdravnik, ki je tudi član skupščine dejal, kaj bomo potem okrenili, saj nimamo denarja, niti za najnujnejše.

Tov. Toman je v svoji debati poudaril, da se ne smemo čuditi današnjem stanju, saj vsi zdravniki zdravijo zavarovance in njihove svojce na osnovi predračunov, ne pa na osnovi diagnoz njihovih bolezni. Sami smo ukinili vse preventivne mere, ukinili smo naravna zdravilišča, ki so brez dvoma mnogo doprinesla k zboljanju zdravstvenega stanja zavarovancev. Posledice tako nepremišljene štednje se bodo verjetno še bolj pokazale. Vse bolj se kaže, da je bilo zmanjšanje osnovnega prispevka od 7 do 5% zelo nepremišljeno dejanje, tudi uvedba dodatnih prispevkov zavarovancev se bo brez dvoma negativno odražala v poslabšanju zdravstvenega stanja zavarovancev.

Čas bi bil, da se novo izvoljeni člani skupščine, kakor tudi tisti ki so ostali še stari, kakor tudi vsi zdravstveni zavodi našega območja bolj ukvarjajo z vprašanji kvalitete zdravstvenega varstva, kakor pa da se ukvarjajo z vprašanji financ in pa z iskanjem kje in kaj še prenesti v breme aktivnega zavarovanca. Stednja v zdravstvu in bila usmerjena v pravo smer in je zadela samo zavarovanca, ter mu zelo na kratko pristigla pravice, kljub pobožnim željam, da se z zmanjšanim dohodkom zdravstvenega sklada, zdravstveno varstvo ne sme zmanjšati. Pri sprejemanju raznih sklepov pa bomo v bodoče morali malo bolj trezno presojudati, kakšni bodo rezultati, da ne bomo delali takih napak kot smo jih do sedaj.

Stane Torkar

Železarski globus

AVSTRALIJA — Maja letos je pričel obratovati v avstralski zvezni državi Queensland nov rudnik črnega premoga, ki je primeren za proizvodnjo plavžnega koksa. Ta rudnik je sklenil z japonskimi železarskimi družbami pogodbo, da jim bo v razdobju prihodnjih desetih let dobavljati letno 2,4 milijone ton premoga. Tega bodo japonske železarne predelale v koks, za potrebe svojih plavžev.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba tehničnega sektorja

v tednu od 5. do 12. 10. 1968

sobota 5. 10. od 20.—8. ure KAVČIČ inž. Sašo, Javornik II
nedelja 6. 10. od 8.—20. ure MESARIČ inž. Leo, HVŽ
nedelja 6. 10. od 20.—8. ure ČRV Zdravko, Javornik I
ponedeljek 7. 10. od 20.—8. ure GROSELJ Anton, valj. žice Bela
torek, 8. 10. od 20.—8. ure LJUTA Nazif, Javornik I
sreda, 9. 10. od 20.—8. ure ISKRA Franc, tehn. sl. vzdrž.
četrtek, 10. 10. od 20.—8. ure BERNARD Niko, SEP
petek, 11. 10. od 20.—8. ure MRAK Marjan, elektro jeklarna
sobota, 12. 10. od 20.—8. ure POTOKAR Franc, šanotarna

Dežurni ima sedež v pisarni tajništva tehničnega direktorja, tel. 225. (ob odsotnosti kličite tel. 410).

Eventualne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavimo na razglasnih deskah vseh vrtarjev.

Tajništvo tehničnega direktorja

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

kajo možnosti prodaje naših proizvodov za takšno specializacijo.

To najbrž drži pri specializaciji naših proizvodov. Ne velja pa za zelo razvejano strukturo naših železarn. Ali je res potrebno, da ima vsaka železarna električno centralo, ali kisikarno, ki je majhna in zato obratuje negospodarno? Ali da ima velike vzdrževalne delavnice? Vse to vodi do velikih stranskih obratov, katerih oprema, vodenje in produktivnost — ker so to le stranski obrati — je lahko omejena. Zato ne morejo konkurirati s tujimi za posamezno področje specializiranimi podjetji.

Zakaj lahko ameriška pod-

jetja vedno prilagajajo svojo proizvodnjo brez večjih izgub potrebam trga? Enostavno zato, ker nimajo teh stranskih obratov s svojimi visokimi fiksnimi stroški. Podjetja predajo vsa mogoča pa tudi nemogoča dela zunanjim podjetjem in spremenijo s tem povezane stroške iz fiksnih v spremenljive. Pri tem gredo celo tako daleč, da je neka železarna, ki sem jo obiskal pred dvema leti, predala kontrolno službo zunanjemu specializiranemu podjetju.

Jasno je, da si vodstvo podjetja z odstranitvijo vseh teh stranskih obratov prihrani veliko dela, časa in skrbi. Poleg tega je pri tem možno

uporabiti precej investicijskih finančnih sredstev, ki so s tem sproščena v druge specifično železarske namene. Tudi teh prednosti, ki nastanejo pri omejitvi podjetja na čiste železarske obrate, ne smemo podcenjevati.

Ce sem že omenil investicije, moram poudariti s tem v zvezi še nekaj. Ameriška podjetja se pri naročanju novih naprav omejujejo običajno na že obstoječe in preizkušene modele. Pri nas so standardne naprave skoraj prepovedane. Zato želi vsak direktor železarne imeti poseben, prav zanj razvit model, ki bi naj bil po možnosti uporaben še za več namenov. Pri tem se moramo zahvaliti

samo iznajdljivosti in sposobnosti za prilagajanje evropskih konstrukterjev, da ob pričetku obratovanja takšnih prototipov ne pride do katastrofe. Ta tipična evropska težnja ima pogosto svoj vzrok tudi v tem, da direktor preveč posluša svoje obratovodje. Ti pa seveda želijo, da bi bili pri prevzemu novih naprav po možnosti zavarovani na vseh straneh. Takšna zavarovanja, ki jih običajno nikoli ne potrebujemo, pa zelo zapletejo in podražijo novo napravo.

Po mojem mišljenju ni glavna naloga tehničnega direktorja samo ta, da odloči, kakšne morajo biti nove naprave. Posebno mora paziti

na sam potek gradnje in da ima vedno prednost najenostavnejša rešitev.

Tudi pri organizaciji obratovanja se lahko učimo v Ameriki. Kajti na področju človeškega dela so prav tako uvedli dosleden princip specializacije.

Pri nas predstavljajo štabne službe — če sploh obstajajo — nepotrebno »breme« direktorja. Pri tem imajo velike težave, če želijo svetovati ali celo dati navodilo obratnim direktorjem, ki vse hočejo sami vedeti in narediti. V Ameriki je delitev dela med štabnimi službami in proizvodnimi obrati popolnoma jasna.

(nadaljevanje)

Izobraževanje dejavnik družbenega in ekonomskega razvoja

Pomemben dokument VI. kongresa je tudi resolucija o izobraževanju, ki nakazuje naloge sindikata na tem področju in naloge delovnih organizacij ter vzgojno-izobraževalnih zavodov. V nadaljevanju povzemamo osnovne misli iz tega dokumenta.

Naš družbeno-ekonomski razvoj predpostavlja tak razvoj osebnosti, ki bo v stanju, da področje izobraževanja kot del družbenega dela pripelje v medsebojno odvisnost z ekonomskimi, družbeno-političnimi in z drugimi interesi delavcev in delovnih ljudi in ga vedno bolj spreminja v funkcija in dejavnik družbenega in ekonomskega razvoja. Izobraževanje tako postaja sestavni del vseh družbeno-ekonomskih procesov in pomemben dejavnik v izgrajevanju vsestransko razvite osebnosti, v združevanju vseh področij družbenega dela in vseh slojev družbe.

V času med V. in VI. kongresom je ekonomski in družbeni razvoj potrdil pravilnost teze, da je izobraževanje eden primarnih dejavnikov nadaljnjega razvoja proizvodnih sil in samoupravnih družbenih odnosov. Prišlo je do pomembnih sprememb v sistemu in politiki izobraževanja delovnih ljudi in njihovih asociacij.

V določeni meri je v tej smeri deloval tudi nov sistem financiranja vzgoje in izobraževanja, s katerim so narejeni prvi koraki pri premagovanju administrativno-proračunskega odnosa in pri osamosvajanju vzgoje in izobraževanja ter s tem pospešil nadaljnji razvoj samoupravljanja in demokratizacije sistema in politike na tem področju. Ob tem pa ne smemo izključevati nevarnosti, da je tak mehanizem nevaren, da se področje vzgoje in izobraževanja ločuje od

ostalih nosilcev družbenega dela.

Hitrejši razvoj tega procesa ovirajo še številni objektivni in subjektivni dejavniki (birokratski odpori, socialno-demokratski faktorji in teritorialni principi financiranja, materialno-kadrovske težave, šolska mreža idr.). Vse to tudi ovira stalno usklajevanje izobraževanja in vzgoje s potrebami družbenega in ekonomskega razvoja.

Kongres zahteva odločnejše izvajanje deatizacije izobraževanja, da bi se s tem pospešilo zraščanje izobraževanja kot sestavnega dela enotnega procesa družbenega dela. Zato je potrebno, da državne organe pri ključnih odločitvah (programiranje, razvoj izobraževanja, izbor oblik in trajanje izobraževanja, izobraževalne potrebe itd.) zamenjajo delovni ljudje v združenem delu, kot osnovni nosilci družbene reprodukcije. Nadalje pri konstituiranju samoupravnih odnosov in izgrajevanju samoupravnega mehanizma na vseh nivojih. Ekonomski interesi osnovnih nosilcev družbene reprodukcije in delavcev v izobraževanju se edino lahko zadovoljijo in izrazijo skozi konkretno ceno izobraževanja ter ekonomskim oblikovanjem dohodka potom samoupravnega mehanizma.

Zahteva kongresa je, da se predšolska vzgoja in osnovno izobraževanje financira z denarjem, ki ga bodo združevali delovni ljudje in občani v okviru družbeno-političnih skupnosti, od občine do zveze, ker le-ti predstavljajo

splošni družbeni interes za nadaljnje izobraževanje. Neodvisno od razvitosti posamezne občine se mora zagotoviti minimalni standard tej dejavnosti. V politiki financiranja gospodarsko nerazvitih republik in občin naj se vzame kot eden izmed kriterijev stopnja materialno-kadrovske razvitosti osnovnega šolstva.

Financiranje šol II. stopnje naj se praviloma oblikuje na delovno-proizvodnem principu, katerega osnovni nosilci so delovni ljudje in njihove asociacije. Politika in denar za to izobraževanje naj se oblikuje s samoupravnimi odločitvami osnovnih nosilcev družbenega dela na osnovi resničnih družbenih in neposrednih potreb lastnega razvoja. S tem bo tudi odstranjen razkorak med potrebami in izobraževanjem.

Obstoječi nivo materialne osnove družbeno-ekonomskih odnosov in spodbud, v katerih se giblje naše gospodarstvo, še ne more zagotoviti avtomatske reprodukcije vzgojno-izobraževalne dejavnosti. Zato je potrebno, da se tudi v bodoče v okviru zakonskih in samoupravnih odločitev odredijo minimalne stopnje obveznega prispevka za izobraževanje. Mogoče bodo te stopnje, razen za predšolsko vzgojo in osnovnošolsko, različne za posamezne panoge in področja dejavnosti.

Kongres je mnenja, da je utrjevanje minimalnega prispevka za vzgojo in izobraževanje za sedaj še potreben instrument družbene intervencije na tem področju. Leta bo potreben toliko časa, dokler se postopno ne ustvari ekonomski pogoji in spodbude, da bodo delovni ljudje in njihove asociacije

na osnovi samoupravljanja in samoupravnih odločitev razvijali izobraževanje in vzgojo, kot vsaki drugi element reprodukcije.

Poleg normativnega urejanja skupnih obvez za vzgojo in izobraževanje, je tudi v bodoče treba razvijati druge oblike financiranja in združevanja delovnih skupnosti na samoupravni osnovi za zadovoljevanje njihovih izobraževalnih potreb.

Z družbenimi normativi, vključno z zakoni, je delovnim skupnostim potrebno omogočiti različne oblike združevanja brez posrednikov, zaradi skupnega vodenja izobraževalne politike in financiranja ter jim prepustiti, da se odločajo in opredeljujejo za oblike ter nivoje združevanja, ki bodo ustrezale njihovim potrebam in družbeno-ekonomskim interesom.

Za odstranjevanje obstoječe ločenosti med vzgojo in izobraževanjem ter ostalimi oblikami družbenega dela, je eden od pogojev, da se v vzgojno-izobraževalnih ustanovah bolj intenzivno razvijajo novi družbeno-ekonomski dnosi zasnovani na zakonu dohodka. Le-ti bodo prosvetne delavce postavili v isti družbeno-ekonomski položaj kot so ostali delovni ljudje in s tem pridobivanje njihovega dohodka po rezultatih dela vezanih na rezultate dela delavcev v proizvodnji in drugih dejavnostih. Sindikati se morajo zavzemati za tako ceno izobraževanja, ki bo po svoji strukturi in po finančni valorizaciji ter njenih elementih omogočala dosledno izvajanje sistema dohodka in razdelitve po rezultatih dela.

Potrebno je širše odpreti proces neposrednega vključe-

vanja izobraževanja po končani osnovni šoli v integracijska gibanja, ki vedno bolj zajemajo posamezne gospodarske in družbene dejavnosti ter hitreje in bolj odločno odstranjevati teritorialno in regionalno zapiranje izobraževanja v okvire ožjih in širših družbeno-političnih skupnosti.

Sindikalne organizacije se morajo stalno in neposredno angažirati pri ustvarjanju demokratičnega dogovarjanja vseh delovnih ljudi in občanov v komuni, v katerem se usklajujejo interesi vseh članov ustrezne družbene sredine na področju izobraževanja in politike nadaljnjega razvoja. Načela teh dogovarjanj in oblike njihovega uresničevanja morajo dobiti svoje mesto v statutih občin in drugih družbeno-političnih skupnostih.

Delovne organizacije vseh vrst in njihove asociacije morajo biti postavljene v položaj, da bodo lahko učinkovito programirale izobraževanje po končani osnovni šoli, še posebej pa, da one vršijo izbor oblik in trajanja izobraževanja oziroma procesa izobraževanja. Sindikati se morajo angažirati tudi pri načrtovanju ustreznih kadrov in to vključevati v načrte družbenega in ekonomskega razvoja. Načrtovanje kadrov in ustrezne šolske mreže ter potrebnih denarnih sredstev, je ena osnovnih nalog vseh družbenih dejavnikov in sindikalnih organizacij.

Pospešiti je treba proces izpopolnjevanja sistema vzgoje in izobraževanja, da bo čim bolj ustrezal potrebam razvoja proizvodnih sil naše družbe. Osnovno obeležje sistema mora dinamično zadovoljevati osnovne potrebe (funkcijo) sodobnega človeka.

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Vedno večje uveljavljanje obločne električne peči

Proizvodnja surovega jekla je napravila v zadnjih dvajsetih letih naravnost revolucionaren razvoj. SM peč, ki je do prvih let po drugi svetovni vojni dominirala v železarnah kot daleč najbolj uporabljeni agregat za proizvodnjo surovega jekla, vedno bolj občuti konkurenčni pritisk ostalih dveh proizvodnih postopkov. To sta kisikov konvertor in obločna električna peč.

Takoj po drugi svetovni vojni je bil delež SM peči v proizvodnji surovega jekla skoraj 90 %. Danes je padel na približno 52 %, medtem ko proizvajajo kisikovi in Thomasovi konvertorji 33 % ter obločne električne peči 15 % celotne svetovne količine. V prihodnjih letih računajo še na nadaljnji padec proizvodnje SM jekla ob istovrstnem porastu deleža kisikovih konvertorjev in obločnih električnih peči.

Obločna električna peč velikih dimenzij postaja za jeklarje iz leta v leto bolj zanimiv proizvodni agregat. Vzroki za to so naslednji:

— Izredno povečanje njihovih proizvodnih zmogljivosti omogoča ekonomično proizvodnjo tudi navadnih vrst jekla, ki so jih prej proizvajale SM peči ter Thomasovi in kisikovi konvertorji.

— Možnost neomejene uporabe starega železa kot cenenejšega vložka.

— Znižanje cene električne energije.

— Nizki investicijski stroški.

V 60 letih, odkar poznamo obločno električno peč, je doživel ta agregat znatne spremembe na področju svoje zmogljivosti. Vložek je bil povečan od nekaj sto kilogramov na 200 ton in tudi več. Iz ZDA poročajo, da bo neka železarska družba gradila do zdaj največjo električno peč s premerom 8,5 m, ki bo zakladala vložek med 250 in 300 tonami. Pri uporabi gigantskega transformatorja z veliko močjo 146.000 kVA bo proizvajala šarže v dveh urah in bo imela storitev okoli 125 ton na uro.

Zanimivo je tudi, kako si je neka majhna jeklolivarna v ZDA pomagala povečati storitev dveh pettonskih električnih peči. Ker ni imela prostora za postavitev večje električne peči, je nabavila za obe obstoječi peči večji transformator in uvedla intenzivno uporabo kisika. S tem so skrajšali šaržni čas na rekordnih 38 minut.

Druga velika prednost električne peči je možnost uporabe cenenejšega starega železa v vložku. To velja posebno pri proizvodnji navadnejših vrst jekla, ko je s pomočjo košare skozi obok mogoče zakladati najcenejše vrste starega železa (ostružke, razne velike odpadke, »svinje«, stare kokile in podobno). S tem je možno zelo znižati ceno vložka in tako tudi proizvedenega jekla.

Cena električne energije je v stalnem padanju.

Če vzamemo njeno ceno v letu 1915 kot indeks 100, potem je padla danes na indeks 24 oziroma na približno četrtno nekdanje cene. Z izgradnjo novih central, posebno še atomskih, lahko realno računamo, da bo cena te energije tudi v bodoče postopno padala. To pa pomeni za električno peč vzporedno zniževanje proizvodnih stroškov, povezanih s porabo električne energije.

Električna peč je tudi s stališča investicijskih stroškov najcenejši proizvodni agregat za jeklo. Ker lahko obratuje z vložkom, katerega glavni sestavni del je staro železo, odpadejo vsi stroški, povezani z gradnjo plavža in priprave železove rude. Poleg tega so tudi investicijski stroški za samo elektro jeklarno cenejši v primerjavi s SM in tudi LD jeklarno.

Ze teh nekaj bežnih podatkov dokazuje, da postaja električna peč iz leta v leto bolj razširjena v jeklarnah različnih držav. Posebno veliko novih elektrojeklarn s pečmi velikih dimenzij (premer kotla 6 m in več, moč transformatorja nekaj deset tisoč kVA), so zgradili v ZDA in Veliki Britaniji. S tem agregatom pogosto nadomeščajo SM peči v martinarnah, gradijo pa tudi nove, velike elektrojeklarne.

Zato lahko realno računamo, da bo delež elektrojekla v svetovnem merilu že v nekaj letih narastel od sedanjih 15 na okoli 20 %. To pa bo že takšna količina na katero še pred desetimi leti niso niti najbolj drzni optimisti in zagovorniki tega proizvodnega agregata računali. K.

ka v sferi dela, družbeno-političnega življenja, splošne kulture in rekreacije. V enotnosti in korelaciji teh funkcij naj se uresničuje naloga osvoboditve človeka in odstranjanje jezua med umskim in fizičnim delom. Take dinamične potrebe vzgoje in izobraževanja je mogoče ustvariti v sistemu permanentnega in integralnega izobraževanja.

V procesu nadaljnjega izpopolnjevanja sistema vzgoje in izobraževanja po končani osnovni šoli je potrebno izhajati iz splošnih zakonitosti in zahtev znanstvenega in tehnološkega procesa ter naših samoupravnih odnosov, pri tem je potrebno analizirati in upoštevati stopnjo tehnično-tehnološke strukture ter delitev dela in njegovo perspektivo v naši družbeni skupnosti!

Kongres je ugotovil, da srednje izobraževanje po svoji strukturi ne ustreza doseženi stopnji in diferenciaciji dela pri nas, še manj pa nadaljnjemu razvoju gospodarstva. Iz tega razloga kongres zahteva, da se tej stopnji izobraževanja v nadaljnjem obdobju posveti posebna pozornost in da se potem njega zagotovijo kadrovske pogoje za nadaljnji, hitrejši razvoj produktivnosti dela v skladu z zahtevami gospodarske reforme in vedno hitrejšega vnašanja pridobitev znanstveno-tehnološke revolucije v vse proizvodne procese.

Tehnična delitev dela in specializacija proizvodnih sredstev narekuje diferencirane zahteve kadrov različnih profilov in stopnje strokovnosti. V odvisnosti od doseženih in perspektivnih stopnje tehnične delitve dela in njegove tehnične opremljenosti, odnosno organizacije (ki poleg drugih dejavnikov opredeljuje vsebino delovnih funkcij človeka), mora izobraževalni in vzgojni sistem omogočiti, na načelu selekcije po rezultatih dela, izobraževanje strokovnih delavcev v okviru večjega števila stopenj in vrste strokovnosti, glede na razlike v značaju in sestavljenosti dela. Pri tem je potrebno ustrezno pozornost posvetiti kadrom širših profilov, ki jih narekuje proces integracije delovnih funkcij in višja stopnja tehnološkega razvoja.

Čestitamo!

Naš sodelavec na sektorju za ekonomsko Jože NEUMAN je uspešno opravil diplomsko na Višji šoli za organizacijo dela — oddelek za organizacijo v Kranju. Novemu inženirju organizacije dela iskreno čestitamo!

Čas izobraževanja in vzgoje na posameznih stopnjah mora biti različen, odvisen od obsega in kvalitete znanja ter delovnih navad, ki se morajo obvladati. Vsaka stopnja strokovnosti mora dajati znanje, ki bo omogočalo vključevati v družbeno koristno delo pri dani stopnji strokovnosti, vendar pa tudi znanja nujno potrebna za nadaljnje izobraževanje.

V interesu skladnega razvoja vseh delov vzgojno-izobraževalnega sistema je, da se začasno ustavi čezmerno širjenje števila visokošolskih ustanov in da se bolj odločno pristopi k racionalizaciji mreže, strukture in organizacije dela visokošolskih ustanov. Potrebno je nuditi

vsestransko pomoč študentom iz vrst delavcev ter dajati vsestransko podporo izrednim študentom, kakor tudi vsem različnim oblikam strokovnega izpopolnjevanja in specializacije kadrov iz gospodarstva in drugih dejavnosti.

Da bo sistem vzgoje in izobraževanja permanenten, mora biti maksimalno odprt za spremembe, ki se dogajajo na vseh vidikih dela in življenja in biti eden od gonilnih sil teh sprememb. Le-ta mora vse, ki se izobražujejo, postaviti v enak položaj, tako v njihovem začetku po končani osnovni šoli, kakor v teku celega delovnega obdobja.

(nadaljevanje)

Kokile pred martinarno hladijo z vodo

S tehnično izboljšavo...

(nadaljevanje s 1. strani) obdelavi ne more čistiti v čistilnih bobnih, ker bi se ukriževal. Zato so se žebljarski strokovnjaki odločili, da bi izdelali nov, primeren dodajalnik za žebljarske stroje in za ustrezno izdelavo teh kljuk.

Obratovodja žebljarne ZVO. NE LABURA je na osnovi večletnih izkušenj in s svojim dolgoletnim opazovanjem dela na različnih žebljarskih strojih izdelal nov dodajalnik, ki ne deluje na star način s pomočjo krmilne naprave in z dletom, ki na žalost na izdelku pušča zareze in odrgrine. Zahteva je bila, da je izdelek čist v predpisanih tolerancah brez zareze in odrgrin.

Po številnih poizkusih je avtorju uspelo izdelati nov ustrezen dodajalnik, ki deluje na principu treh oprijemnih točk s pomočjo treh ležajnih kroglic, vložnih v korusno napravo. Že pri prvih poizkusih je bil dosežen raz-

veseljav uspeh, tri kroglice novega dodajalnika zapustijo na žici tri, komaj vidne od-tise, ki pri povratnem hodu ne puščajo za seboj zareze in odrgrin. S to novostjo je bil uspeh zagotovljen. Naša žebljarna je osvojila nov kvaliteten proizvod, naročnik, kupec je bil z novo izdelavo kljuk nadvse zadovoljen in navdušen. Nov dodajalnik se lahko namesti na vse žebljarske stroje. Avtor tehnične izboljšave Zvone Lbaura je s svojo novostjo omogočil izdelavo kvalitetnih kljuk in na ta način povečal kvaliteto proizvodnje naše žebljarne. Nov dodajalnik je vsestransko uporaben tudi v žičarni in drugih gospodarskih panogah, kjer vlečejo kvaliteten železo, bakreno ali aluminijasto ali kakršnokoli žico brez zareze in odrgrin v predpisanih kvaliteten tolerancah. Avtorju tehnične novosti št. 1815 čestitamo k doseženemu uspehu.

Zuro

Varnostni ukrepi v primeru ABK - vojne

V bodoči vojni predvidevamo uporabo atomskega, biološkega in kemijskega orožja. Orožje ABK nasploh je sredstvo za množično uničevanje človeštva. Zato nikakor ne smemo pustiti izpred oči možnosti, da jih uporabijo v morebitni bodoči vojni. Vsi narodi živijo v upanju, da bosta nekega dne vendarle zmagala zdrava pamet in čut človečnosti pri odgovornih državnikih, vendar temu ni tako. To orožje se ne prenehoma izpopolnjuje, izdeluje in kopiči, poleg tega se število »jedrskih velesil« stalno veča. (v zadnjem času se je pridružila »jedrskim partnerjem« tudi Nemčija). Zato se danes pripravljajo vsi narodi, da se čim bolj zavarujejo pred delovanjem omenjenega orožja.

V preteklih vojnah je bila prva pomoč ranjencem izključno v rokah zdravstvene službe. Izkušnje iz druge svetovne vojne kažejo določene spremembe, saj celo v državah z zelo razvito in organizirano zdravstveno službo prihaja do pomanjkanja zdravstvenega kadra, zato smatrajo strokovnjaki, da bo v bodoči vojni najbolj uspešna oblika »samopomoči« oziroma »medsebojne pomoči«. Kadar se primeri, da je v trenutku poškodovanih večje število ljudi, ni na svetu države, ki bi prizadetim lahko zagotovila pravočasno prvo pomoč izključno samo z osebjem zdravstvene službe. O življenju ali smrti tu odločajo sekunde in je treba prvo pomoč dati nemudoma. Zato je kakor na dlani, da je vsak odrasli človek primerno izurjen, da lahko na preprosti način reši sebi ali svojemu bližnjemu življenje.

Zaradi razvoja in dosežkov jedrskih znanosti imamo danes v svetu naslednje vrste orožij:

- nuklearno in
- termonuklearno

Pri nuklearni eksploziji je »udarni učinek« — nosilec rušenja Jedro udarnega vala je v sami ognjeni krogli. Ljudi lahko rani ali ubije bodisi neposredno delovanje udarnega vala ali delovanje drobcev stekla, opeke itd., ki jih ob udarnem delovanju jedrske eksplozije z veliko hitrostjo meče iz stavb. Najčešče poškodbe udarnega vala na organizem so notranje krvavitve, poškodbe pljuč, želodca in črevesja ter popolna izguba slušnih koščic. Vendar je neprimerno večje število poškodb pri drugotnem delovanju udarnega vala t.j. podiranju raznih stavb ipd., ko zasuje nič koliko ljudi s številnimi zmečkaninami, ranami in prelomi kosti. Po udarnem valu poškodovani težko dihaajo in jih duši, včasih se pojavi tudi krvav izpljunek, prizadeti je v obraz navadno moder (cianozo).

Pri zasutju gre po navadi za zmečkanine udov ali drugih telesnih delov. Taki poškodovanci so navadno nemirni, imajo blede ali modrikasto kožo, hladni so in obliva jih znoj, zmečkani ud je otekel (sindrom kompresije).

Toplotni učinek je posledica zelo visoke temperature. V bližini ničelne točke (t.j. mesto na zemeljski površini, ki je navpično pod mestom zračne eksplozije jedrske bombe) je temperatura 3000—4000° C, ki s kvadratom oddaljenosti od ničelne točke znatno pada. Toplotni učinek se širi do 3 sekunde (najbolj v prvi sekundi) in ga imenujemo neposredni toplotni učinek. Kot vemo, se toplotni žarki širijo premočrno in ne prodirajo skozi snovi, zato nas lahko varuje vsako še tako neznatno kritje. Nezavarovani ljudje (brez kritja) dobe bolj ali manj hude opekline, v odvisnosti od jakosti in višine eksplozije ter oddaljenosti od ničelne točke. Poleg neposredne razlikujemo še posredno toplotno delovanje, ko se zaradi močnega sevanja vnamejo lahko vnetljivi materiali. Opekline dobljene s toplotnim delovanjem delimo v opekline prve, druge in tretje stopnje, vendar z daljšim časom okrevanja. Pri eksploziji jedrske bombe ne smemo podcenjevati tudi svetlobnega bleska in njegovega delovanja na oči, saj je vzrok začasni slepota (fotofobija), ki traja podnevi nekaj sekund, ponoči pa tudi več ur.

Radioaktivni učinek — izvira iz same narave jedrskega eksploziva. Tukaj razlikujemo prvotno (primarno) in drugotno (sekundarno) sevanje. Čas prvotnega radioaktivnega sevanja znaša do ene minute po eksploziji in je najbolj nevaren. Imenujemo ga tudi »akutno« sevanje, saj ljudje v zelo kratkem času dobe ogromne množine radioaktivnih žarkov. Drugotno sevanje je sevanje, ki oddaja žarke eno minuto po eksploziji, pravimo mu tudi »kronično« sevanje, saj ljudje, ki so izpostavljeni tej vrsti sevanja skozi daljši čas dobivajo neznatne množine radioaktivnih žarkov. Za človeka je škodljivo vsako radioaktivno sevanje. Večje doze sevanja povzročijo v organizmu neugodno počutje, bljuvanje splošno slabost in zbitost.

(nadaljevanje)

Sodobna vzgoja sodobna obrambna vzgoja sodobna obrambna vzgoja sodobna obrambna vzgoja sodobna obrambna vzgoja

Kolona Damijanovega bataljona se je spuščala navzdol čez čistino. V zraku je trepetala tišina, prepojena z bogatim vonjem po poletju. Na nebu so se prižigale zvezde. Vedno več jih je bilo, kakor da bi v potemnelo modrino neba, ki je že izgubljala zadnji nadih zarje, nekdo metal dragocene kamne. Potapljale so se v temni prostor, kakor

da bi rade potonile do zemlje, a so se nenadoma ujele v nevidno mrežo in v njej obvisle. Vsaj Tanji, ki je z lahkotnim dekliškim korakom stopala v koloni nedaleč za četnim komandirjem Gromom, se je zdelo tako. Ni ji bilo mar, kam gredo, saj bi drugam, kamor je šel tudi Damijan, ta hip niti ne hotela. Damijan ji je bil že od

Spomini iz NOB

Miha Klinar

ustanovitve brigade v srcu, čeprav tedaj še ni bil komandant bataljona. Hudo ji je bi-

lo samo to, ker je še ni opazil, čeprav ga je nenehoma iskala s hrepenečimi in obejšajočimi očmi. Drugi so jo imeli za lepo in se ji v mejah partizanskega samozatajevanja dobrikali in iskali v njenih kakor nebo modrih očeh tihe naklonjenosti, z očmi božali njene kot sonce svetle lase in njeno postavo, on pa, kakor da je za dekliško lepoto slep, ni videl ne njenih las in oči, ne njenega ljubekega obraza in visokih bokov, ne lepih nog, po katerih so se s prikritimi pogledi pasli drugi, česar pravzaprav ni trpela, saj ni bila nobena spogledljivka ali dekle, ki bi prišla v partizane iz pustolovsko romantičnih ljubezenskih nagibov, zaradi katerih so bile take že po prvih dneh razočarane, ko so se srečale s trdim in neizprosnim partizanskim življenjem.

Ne, Tanja ni bila taka. V partizane je pobegnila pred Nemci, ki so jo iskali, da bi jo zaprli, ker je bila hči človeka, ki je pred desetimi leti pribežal iz Nemčije in ki je kasneje odšel v Španijo, kjer je padel, njo pa pustil svoji sestri, da bi skrbela zanjo. Matere ni imela, ker je

ostala v Nemčiji. Hitlerjevci, ki so jo že pred desetimi leti zaprli, je niso hoteli izpustiti. Odpeljali so jo v eno izmed svojih taborišč, kjer je morda še vedno, če seveda ni že umrla, kakor so umrli in še danes umirajo mnogi drugi. Tanja vse do tistega dne, ko sta morala z očetom zapustiti Worms, o mami ni vedela ničesar. Živela je pri teti na Jesenicah, dokler ni morala pred letom tudi sama zbežati v partizane.

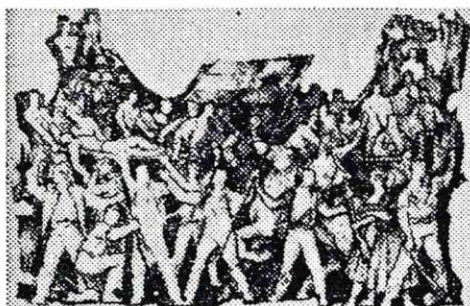
To leto ni bilo lahko. Gozdovi onstran doline skrivajo njena težka doživetja, čeprav so jih ji hoteli znanci, ki so poznali njenega očeta in ki so zdaj že sami vsi padli v bojih proti Nemcem, napraviti manj težka in manj nevarna. Živela je večji del na samotnih gorskih kmetijah pri zanesljivih kmetih, šivala za partizane in se, kadar so se pojavili Nemci, skrivala v pripravljenih skrivališčih, ki vseeno niso bila tako skrita in varna, da bi jih Nemci ne mogli odkriti. Marsikdaj, kadar jih je slišala v bližini, je mislila, da je že napočil njen konec.

Tako je bilo vse do nedavnega, ko so jo pregovorili,

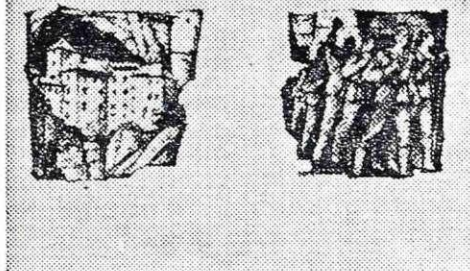
da se je priklonila brigadi. Novljeni brigadni zagledala veka, ki ji je nju že s svojimi dekliški ljub in po katere dni hrepenele zila, in želela, jala. On ji je bil do nje

Razumljivo, je opravičena brezbriznost. sli, na akcije, ki hrepene po je njegovi ljubosumnosti, obžalovala, d navaden borec jo prav gotovo prebral že ima rada.

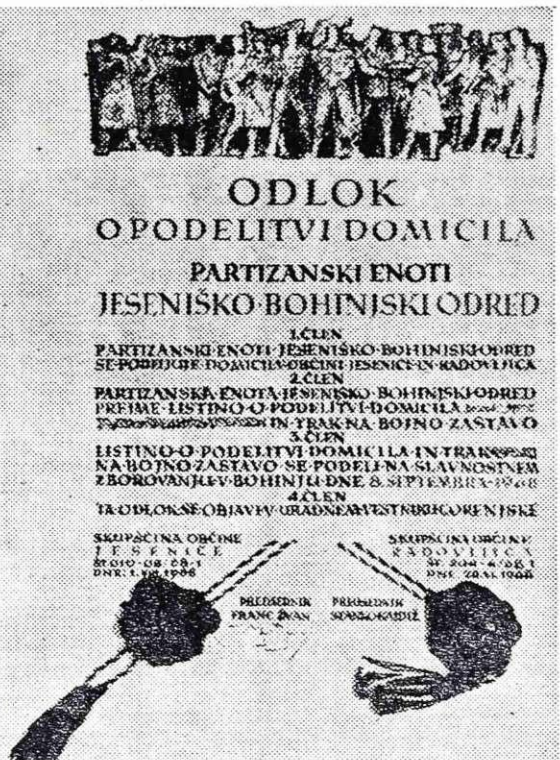
»Borec« je se je svet pr pobočje in k v grapo, iz ka šati slaboten ga je pilo po stal tih in šib kljub svoj že misljati Dam prostega lov bil, premočan, soben, da bi kar so drugi

NAPOSLANI 48. ČLENA STATUTA OBČINE JESENICE
GRADNINŠTNIK GORENJSKE ST. 13-94/90
IN 87. ČLENA STATUTA OBČINE RADOVLJICA
GRADNINŠTNIK GORENJSKE ST. 8-70/69
SKUPŠČINA OBČINE JESENICE NAŠEH OBČINSKEGA
ZBORNA ZBORNA DELOVNIH SKUPNOSTI DNE 1.10.1968
IN SKUPŠČINA OBČINE RADOVLJICA NAŠEH OBČINSKEGA
ZBORNA ZBORNA DELOVNIH SKUPNOSTI DNE 22.11.1968
SPREJELI

Domicilno listino, ki sta je podelili Skupščini občine Jesenice in Radovljica Jeseniško-bohinjskemu odredu je izdelal akademski slikar Jaka Torkar

ZLATOROG, triglavska bajka že dolgo (100 let) čaka na sedmo umetnost

(PRED 100 LETI, LETA 1868, JE BIL PRVIČ OBJAVLJEN ZLATOROG)

Devetdeset let po vzponu na »vrh očakov kranjsk'ga siv'ga poglavarja« in 25 let prej, predno so narodno zavedni ljubitelji gora v Ljubljani, Kamniku in Gornjem gradu ustanovili Slovensko planinsko društvo (SPD), je navdušeni zbiralec narodnega blaga idrijski rojak in kustos ljubljanskega muzeja Karel Dežman leta 1868, torej točno pred sto leti, prvič objavil v Laibacher Zeitung edinstveno lepo pripovedko, bajko o Zlatorogu, ki je čuval bajne zaklade v triglavskem pogorju v Bogatinu.

Čudovita bajka o Zlatorogu, njegovi beli čredi, o dobrih vilah, rojenicah, škrtatih, čatežu in o bajnem bogastvu gora, je živela in se prenašala iz roda v rod med planšarji, majercami, čredniki, lovci, oglarji in drvarji v gorah med Trento, Dolino in Bohinj. V vegastih lesenjačah, stanovih in tamarjih so jo pripovedovali, bajali in peli najstarejši prebivalci in najboljše poznavalci gor Podrte, Razorane, Škratlatne in Prisojne gore. Mladina jo je poslušala iz ust starejših z odprtimi usti in velikimi očmi. Stanovi in tamarji so bili v času hudih ur, ko so po go-

rah z vso furjo besnele ujme, ko so bliski parali nebo in je grom pretresal temelje gora, natrpami, kjer se je kar trlo navdušenih poslušalcev.

Znan kulturni preporoditelj, dekan Ivan Vogrič, ki je naredil tudi izredno veliko za gospodarski napredek in zdravo rast Posočja in Bovškega, je bil prvi razumnik, ki je prisluhnil visoki pesmi gorjancev, pastirjev in lovcev. Ta narodno zavedni Slovenec je to čudovito bajko o Zlatorogu posredoval Karlu Dežmanu, kustosu ljubljanskega muzeja, ki je bil navdušen ljubitelj našega planinskega sveta. Po njegovi zaslugi so Nemci zgradili prvo planinsko pot skozi Kot in na vrhu Pekla zgradili leta 1887 Triglavhütte, ki se je pozneje preimenovala v Deschmannhütte, leta 1918 pa so jo slovenski alpinisti preimenovali v dom Valentina Staniča (2323 m) po našem prvem gorohodcu svetovnega imena Valentinu Staniču.

Dežmanova pripovedka, ki je bila bogata last naših ljudi, je takoj vzbudila izredno pozornost tako pri naših ljubiteljih in obiskovalcih gora, kakor tudi pri Nemcih in gornikih drugih narodnosti.

Toda po prvi objavi te čudovite pripovedke o Zlatorogu leta 1868 je moralo miniti skoraj deset let, da jo je temeljito predelal in spesnil veliki, svetovno znani planinski pesnik in pisatelj dr. Rudolf Baumbach, ki jo je izdal v Leipzigu leta 1877 v edinstveni lirsko-epski pesnitvi. S to pesnitvijo je vzbudil za naš veličastni, edinstveno lepi planinski svet najširši krog priznanih in navdušenih ljubiteljev gora. Rojen je bil leta 1840 v Thüringiji (Nemčija). S tridesetimi leti je prišel k nam najprej v Gorico in pozneje v Trst za privatnega učitelja. Bil je profesor prirodoslovja, promoviral je na svetovno znani univerzi v Heidelbergu. V Trstu se je seznanil in spoprijateljil s Slovencem prof. dr. Viljemom Urbasom, ki je leta 1871 služboval v Trstu in je bil izredno navdušen in vnet iskalec in občudovalec slovenskega narodnega blaga, posebno pripovedk. Prof. Urbas je svojemu novemu znanecu posredoval Dežmanovo pripovedko o Zlatorogu. Skupaj sta iz Trsta prepotovala Soško dolino, Trento, Dolino in Bohinj. Baumbach je bil izredno navdušen in takoj

pripravljen spesniti to edinstveno bogato planinsko pripovedko. Prijatelja sta to zanimivo potovanje, ki je oba navdušilo, izvedla leta 1874, kajti avtor pesnitve Zlatorog dr. Rudolf Baumbach trdi, da je lirsko-epski pesnitev Zlatorog nastala v letih 1874-1875. Dr. Baumbach je le delno spremenil originalno ljudsko pripovedko in besedilo Karla Dežmana. Iz pravljice je izpustil zapeljivca, zelenečega lovca in ga nadomestil z ljubosumno Špelo, ki je samo pesnitev bistveno obogatila z motivom ljubosumnega namesto slepe demonske sile. Dr. Baumbach je več let stalno zahajal na Bled in v Mojstrano. Hotel je biti vedno blizu mogočnemu Triglavu in njegovim ljudem.

Pesnitev Zlatorog je v 26 letih doživela prek 70 izdaj. predstavljala je izredno velik in pomemben umetniški in knjigotirski uspeh. Nadvse razveseljiva in pohvalna je tudi resnica, da je dr. Baumbach, Nemec, ohranil v pesnitvi pristna domača imena rojenic, škrtatov, čateža, Petra Klepca, lepe Vide in kralja Matjaža. V Jerici je upodobil natakario iz gostilne Šmerc v Mojstrani, Janez Rabič je bil lovec, gorski vodnik iz Mojstrane pa je predstavljaj zastavnega in pogumnega ter neustrašnega trentarskega lovca.

Baumbachovo pesnitev je pozneje spesnil tudi naš pesnik in pisatelj Anton Funtek, ki je izdal dve izdaji, prvo leta 1886 in drugo pozneje,

leta 1922. Dežmanovo pripovedko pa je izdal leta 1904 tudi naš pesnik in pisatelj Anton Askerc. Baumbachovega Zlatoroga je leta 1902 izvajala tudi ljubljanska glasbena matica. Češko narodno divadlo v Pragi pa je nekajkrat izvedlo baletno pantomimo Zlatorog. Josip Abram, Trentar, je Zlatoroga dramatiziral. Nešteto krat so ga recitirali na številnih mestnih odrih in ob priliki planinskih slavnosti.

Baumbachova pesnitev Zlatorog je izšla v prek 100.000 izvodih. Lahko si predstavljamo, kako radi so ljubitelji gora segali po številnih izdajah. Baumbachove, Funtkove in Askercove izdaje so močno dvignile zanimanje in navdušenje za naš planinski svet. Pozneje so pesniku dr. Baumbachu leta 1881 v Trenti otvorili planinsko postojanko, ki se je imenovala Baumbachova koča.

Zlatorog (der Triglavjäger) je bil pozneje prirejen kot opera in je bil postavljen na oder v številnih mestih. Našo čudovito planinsko pravljico so tako koristili številni veliki pesniki, pisatelji, skladatelji, igralci in pevci. Mogočno pesem goram, soncu in ljudem, ki so živeli z njimi, so uporabili številni svetovno znani umetniki, med njimi tudi slikarji. Maksim Gaspari je čudovito okolje Komne, Bogatina in Krnskega jezera upodobil mojstrsko na razglednici.

Edinstveno lepa in čudovita pripovedka Zlatorog pa na

žalost le pre sedmo umetno številnih naših žalost vse to tega hvaležno bil v ponos n narodu.

Naši ustvar manj uspešnih. Badjura, avto Gale in morda se lahko lotili la in posneli n znanega Zlato-

Zlatorog je bil

TANJA

ci, et pu mo jer da rli ogi am ni ori ni na
da se je priključila novoustanovljeni brigadi in tu že prvi dan zagledala Damijana, človeka, ki ji je prvič v življenju že s svojo pojavo raznetil dekliška ljubezenska čustva in po katerem je že vse te dni hrepenela, da bi jo opazil, in želela, da bi mu uga-jala. On pa... ah, on... on je bil do nje slep.

Razumljivo, komandant je, je opravljala Damijanovo brezbriznost. Na bataljon misli, na ako je, in ne na dekle, ki hrepeni po njem. Bataljon je njegov ljubica, je bila ljubosumna na bataljon in obžalovala, da Damijan ni navaden brec. Ko bi bil, bi jo prav gotovo že opazil in ji prebral že v očeh, da ga ima rada.

»Borec?« je razmišljala, ko se je svet prelomil v sirno pobočje in ko so se spuščali v grapo, iz katere je bilo slišati slaboten šum potoka, ki ga je pilo poletje, da je postal tih in šibak. »Borec?« si kljub svoji želji ni mogla zamisljati Damijana kot preprostega borca. Prevelik je bil, premočan, prelep, presposoben, da bi bil samo to, kar so drugi, mu je želela

še višji partizanski položaj in še večjo prihodnost, ko bo vojne konec. Takrat bo prav gotovo kak polkovnik ali celo general.

Mesečina je prepljusnila hribe na vzhodu in ujela kolono, ki se je pomikala skozi razredčeni gozd, v mrežaste sence. Nekdo za Tanjo se je spotaknil. Njegova oprema je skalila tišino.

»Preklete, ali si slep?« je zaklel nekdo drug za njim.

»Tišina!« je po koloni od ust do ust priromalo opozorilo. In čez čas: »Stroga, najstrožja tišina!«

Nevidna pot je ostajala za njimi. Prišli so že zelo daleč v dolino in bili s slehernim korakom bliže območja, ki ga je nadzoroval sovražnik. Razpotje, ki so ga v mesečini zagledali pod seboj, so mnogi v koloni že poznali. Bilo je eno izmed nevarnih mest, kjer so se pogostokrat pojavljale sovražnikove zasede. Komandir Grom je nenadoma ustavil kolono, ki je skamenela v tišino in se spremenila v eno samo prisliškujoče uho.

(Nadaljevanje)

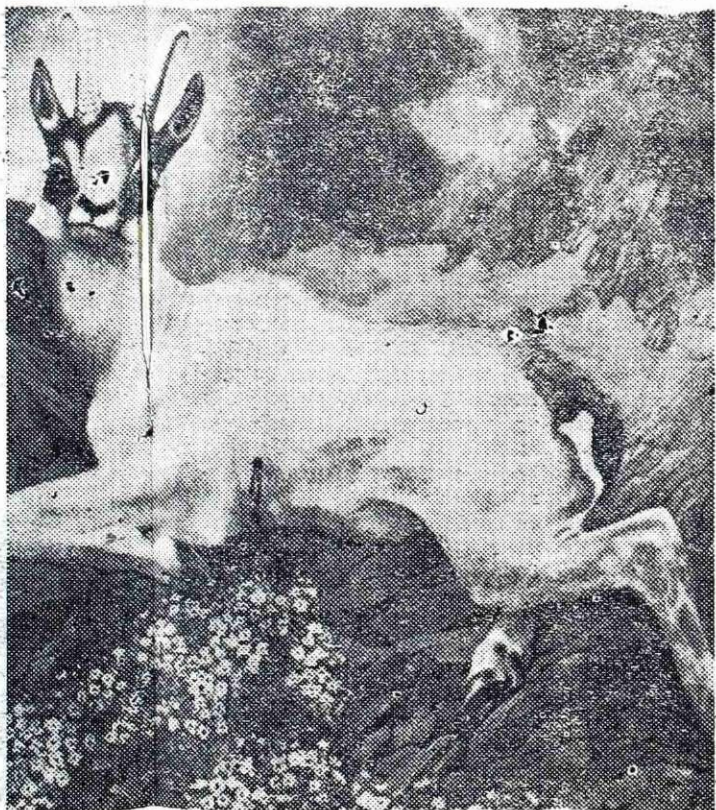
o-žalost le predolgo čaka na sedmo umetnost. Realizatorji številnih naših filmov se na žalost vse to sedaj niso lotili tega hvaleznega dela, ki bi bil v ponos njim in našemu narodu.

Naši ustvarjalci bolj ali manj uspešnih filmov Metod Badjura, avtor treh Kekcev Gale in morda kdo drugi, bi se lahko lotili hvaleznega dela in posneli našega, svetovno znanega Zlatoroga.

V Münchnu pripravlja naš rojak Drogenik novo, izpopolnjeno izdajo našega Zlatoroga, po kateri bomo radi znova segali vsi domači in tuji ljubitelji in občudovalci našega narodnega blaga, ter edinstvene lepote in veličine naših gora.

Rešimo pač, kar se rešiti da in bodimo bolj ponosni na naše edinstveno bogastvo.

Žuro

Zlatorog je bil tudi zelo priljubljen motiv slikarjem

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

39

In res se napoti čez tovarniške tire, ki izginjajo v gozdiču, položenem med tovarno in železniško postajo in, ki skriva s te strani troje tovarniških gosposkih hiš. Samo gradič s stolpom, ki se s ciklarnasto streho riše na zahodno nebo, je videti iznad visokih dreves. V ta gradič, ki stoji na vzpetini, si Ana že celo leto ne upa. Sama ne ve, zakaj jo je strah, odkar biva v gradiču gospod Rožko, vodja nove tovarniške kontrole službe, ki so jo uvedli novi lastniki industrijske družbe in ki ji nekateri delavci pravijo »civilna tovarniška policija«, o vodju te službe pa govore kot o nekakšnem vohlaškem policijskem psu, ki se zna pritihoapati v tovarniške obrate med delavce tako, kakor da bi poglal iz tal, in zaradi katerega je dobilo »plavo kuverto« že kakih petdeset delavcev, ki jih je zalotil, ko so si prižigali cigareto ali si predolgo otirali znoj s sajastih čel.

Zato je gospod Rožko trepet tovarne. Kadar se pojavi v obratu, gre kakor z elektriko od ust do ust: Rožko gre!

4

— Rožko gre! — je za delavce v tovarni isto kakor alarm, da se je zgodila nesreča ali da gori. Je nova oblika alarma. Zato vzbuja ta vzklík med delavci pravi preplah, Rožkova oseba pa dobiva v delavskih očeh razsežnosti požara ali kake druge, njihovo varnost in življenje ogrožajoče katastrofe.

In tega ne vedo samo delavci v tovarni, marveč tudi njihove žene in družine. Zato uživa Rožko bolj grozljiv sloves in avtoriteto v tovarni kakor sam generalni direktor ali kdo drug od najvišjih vodilnih uradnikov pri industrijski družbi. Ti imajo v delavskih očeh in v očeh njihovih družin še vedno človeški videz, medtem ko ima Rožko v njihovih notranjih očeh, ki vidijo in čutijo resničnost bolje

SIVO MESTO

od pravih oči, videz pošastnega in krvoločnega volka, skritega v človeško podobo. Takega vidijo in čutijo vsi, saj ga ne srečujejo samo v tovarni, marveč povsod, kjer je kaj tovarniškega, to se pravi, kjer je kaka lastnina lastnikov in delničarjev industrijske družbe.

Ta lastnina pa je skoro povsod, saj so malodane skoro vse stavbe v predelih industrijskega trikota, ki ga tvorijo jeklarna ter valjarne na severozahodu in tovarna elektrod in električnega materiala na jugovzhodu doline, last industrijske družbe. In njeni so gozdovi, ves strmi podolgovati hrib, ki zapira južni predel doline, pa tudi večina gozdov in planinskega sveta v obmejnem predelu na severni strani sivega mesta. To je lastnina od temeljev doline vse do neba, na katerega se črta z vrhovi in črtami gora.

In nad vso to ogromno lastnino, tako čutijo ljudje, suženjsko odvisni od drobtinic tega neizmerne bogastva, bedi mogočni generalni inšpektor (tako ga uradno nazivajo) gospod Rožko, že celo leto dni v očeh prebivalcev sivega mesta najmogočnejša in trepet vzbujajoča osebnost.

— To ni človek. To je pes. To je pošast. To je zahrbtni volk...

Tako čutijo in šepetaje govorijo ljudje, kadar govore najbolj zaupljivim prijateljem, a še takrat tako tiho, kakor da ima gospod generalni inšpektor ušesa povsod.

In te tudi ima.

Hlapčevstvo in prilizovanje »močnim in pomembnim« ni osamljen pojav in ljudje, ki bi si radi z ovadustvom in prilizovanjem pridobili naklonjenost mogočnega gospoda Rožka in se morda z njegovo pomočjo prerinili naprej ali vsaj obdržali svoje delo, v sivem mestu najbrž še ne bodo tako hitro izumrli.

Slabiči so in slabiči se hranijo z močjo močnih in mogočnih.

To, da gospod Rožko vse zve, še bolj utrjuje njegovo moč in še bolj poglablja strah, ki ga vzbuja v ljudeh. Tudi on potrebuje hlapce, ki ga obveščajo in mu dajejo v roke bič, da udari lahko vselej tja, kjer je za dobro lastnikov industrijske družbe treba udariti.

Brez hlapčevske umazane uslužnosti in ovadustva bi tudi »močni in mogočni« izgubili videz nadčlovečnosti in bi postali šibki, popolnoma navadni ljudje.

Toda tega se, žal, zavedajo samo redki med »navadnimi in šibkimi«.

Večina se tega ne zaveda.

Večina čuti samo brezmejen strah pred mogočniki, kakor je gospod Rožko, ki se kakor vsi imenitni tovarniški ljudje v sivem mestu podpisujejo, kakor so se podpisovali v pokojnem cesarstvu, ko gospoda ni veljala za gospoda, če se ni prištevala k nemstvu.

In taka je vodilna tovarniška gospoda z redkimi izjemami še zmeraj. Tudi gospod Rožko noče biti Rožko, marveč Roschko. S Štajerske je, kakor jih je še nekaj, ki so prišli z novimi lastniki industrijske družbe v sivo dolino in ki trdijo, da so štajerski Nemci, tako kakor je štajerski Nemec glavni delničar in nasploh največji industrialec v industrijsko revni kraljevini. K Nemcem se prišteva. A to si ljudi niti toliko ne motijo, ko bi se ga ne bali. Strah pred gospodom Rožkom je tolikšen, da se tega gospoda boji tudi Ana in da od dne, ko e zvedela zanj, ni upala nikoli več potrkati na gosposka stanovanja v tem dvorcu.

Tudi sedaj ne bo. Raje bo povprašala pri gospe inženirja Rubeža, ki se podpisuje dipl. ing. Rubesch, kakor piše na vratih tovarniške vrtnice hišice, okrog katere bo poleti dišalo od vona nageljnov in vrtnic.

Tja bo šla in ne v gradič, v katerem prebiva strah vzbujajoči gospod Rožko.

Toda v gradiču ne prebiva samo on, si reče Ana, ko stopa ob vrtni ograji, ki loči prostor pod gradom od ceste. Tam so tudi druge gosposke družine.

In naposled gospoda Rožka sedaj ni doma, išče Ana v sebi pogum, da bi po celem letu strahu pred tem dvorcem, vendarle stopila tja in vprašala.

Morda bi našla delo prav tam, saj se dvorca izogibajo zaradi gospoda Rožka tudi druge priložnostne čistilke in perice.

Ta misel jo spodbuja, da bi šla, a še vedno okleva, o čemer priča njen počasnejši korak. Tudi srce ji bije nagleje, njen dih postaja težji, kakor da ji stiska prsni koš neviden obroč, o katerem prav dobro ve, da je strah, ki se ga še vedno ne more znebiti.

Ljudje govore, da je gospod Rožko zloben človek, mračen in neprijazen. Baje ga ni še nihče videl, da bi se kdaj človeško in iz srca nasmehnil.

»Mogoče pa le ni tak? Ljudje marsikdaj pretiravajo. Sovražijo ga, ker je v tovarni strog, pa potem govore o njem kakor o kaki pošasti, si govori Ana in se opogumlja.

Ljudje so do »ljudi, ki so zgoraj« čestokrat krivični. Krivični do njih in njihovega početja! Posebno »vregovci« (tako Ana pravi komunistom) v »ljudih, ki so zgoraj« ne vidijo ljudi.

Rohneti proti »tistim, ki so zgoraj«, pa je lahko!

In če se »oni, ki so zgoraj« hujskanju postavijo po robu, kričijo »vregovci« o krivinih, ki gospodujejo družbi, čeprav so jih sami prisilili, da se gospodje proti vregovskemu hujskaštvu branijo.

Kolikokrat je to povedala pokojnemu Martnu!

In povedala mu je neštetokrat tudi to, da bi gospodje ne bili tako trdi in strogi do delavcev, ko bi bili ti poslušnejši in ponižnejši pred ljudmi, ki dajejo »ljudem, ki so spodaj«, ki razen rok nimajo nič, delo in kruh.

Toda Martin je bil gluha za njene besede in gluha za človeško pamet. Kakor da bi dregnila v sršene gnezdo, so se taki pogovori zaključevali z besnimi prepri, ker nihče ni odnehal in trmasto branil »svoj prav«.

ona: Delavcem, ki se ne protivijo in ki so pred gospodo spoštljivo ponižni, se ni treba bati, da bi jih vrgli na cesto.

on, posmehljivo: Spoštljivi in ponižni? Ali sploh veš, kaj je spoštovanje do »onih, ki so zgoraj?«

ona: Pamet!

on: Ne! Spoštovanje je samo odraz strahu! Zato je tudi strah pred gospodo zlo, ki nas tepe. Ko bi bili ljudje pogumni, bi...

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

film • film • film • film • film • film • film • film • film • film

Divji Sam

Ameriški barvni film Divji Sam se sprva zdi celo posrežen, duhovit, razgiban in očarljiv film. Človek si ne more kaj, da si ne bi mislil: No, vendarle, po dolgem času bomo videli nekaj nekonvencionalnega, ne bomo pričeli borbam med Apači, Komanči in kavboji, pač življenju dveh mladih bitij, ki se srečavata s prilikami in neprilikami. Toda kot nalašč, kot da bi

ustvarjalci ne mogli narediti takšnega filma, so nas vendarle soočili s temo, ki jo ob gledanju na začetku, hote ali nehote, a vseeno izrivamo iz podzvesti in se ji upiramo, toda kaj moremo: postavljeno smo pred dejstvo — projekcijo. Divji Sam se nam na koncu nič več ne zdi posrečen, ampak kar je, slab film.

Pravzaprav Divji Sam odkriva naravo Amerikancev in jih predstavlja kot ljudi, ki

ljubijo tradicijo (Borba z Indijanci jih še vedno prizadeja in navdaja, da naredijo filme, v katerih so zelo poštenji), humor (nemogoče je mimo osvežujočih in iskrih replik in gagov starega, širokoustnega Buda, ki potem ko mu uspe izjemni zadetek puške, ki točno zadene na 1000 m, kar omedli. To je kar prijetno in poživlja slabo dramaturško zgradbo Divjega Sama, česa drugega pa ne da, ne ustvari), stereotipnosti (redno je prisotna že konec napovedujoča situacija, ki je v vsem ritualu, v večini primerov happy end. Tokrat jo predstavlja Lize) in še marsikaj. Mnogo pove samo dejstvo, da je v glavi filma zapisano: Walt Disney prikazuje. Zategadelj (verjetno) toliko prizorov, v katerih so osrednji »akterji« živali. Le-ti pa so v filmsko pripoved vtakni preveč nasilno in sploh ne delujejo v zelenem smislu; izzvenijo zgolj kot željo prikazati nekaj samemu sebi namenjenega. Ze naslov filma Divji Sam (Sam je vsega zmožni pes) nosi gorečnost, ki jo je veliki mojster Walt Disney izkazal živalskemu svetu.

-na-

Misel

Najboljša razlaga za to, da se sleparji ali včasih celo abotni po navadi hitreje prikopljajo do položajev kakor poštenjaki in pametnjaki, je v tem, da se sleparji in abotni mnogo lažje znajdejo v početju in navadah družbe, ki so v splošnem sleparske in abotne; poštenjaki in pametni ljudje pa, ki se v tem svetu dolgo love, zavračajo medtem dragoceni čas in zamujajo srečo. Prvi so podobni trgovcem, ki govore jezik dežele, kjer trgujejo, in si takoj najdejo kupce in zveze; drugi pa se morajo jezika svojih odjemalcev in dobaviteljev šele naučiti, preden morejo pokazati svoje blago in pričeti s trgovino; pogosto si jim zdi celo za malo, da bi se tega jezika naučili; zato se vrnejo brez izkupička.

Chamfort

France Železnik umrl

Pred kratkim je na Jesenicah umrl star komaj 63 let FRANCE ŽELEZNIK telovadec in gledališki igralec.

Mlajšim jeseničanom pokojni France Železnik ni bil toliko poznan, toda starejši obiskovalci predstav in telovadnih nastopov pred drugo svetovno vojno, ga bodo ohranili v trajnem spominu.

Prav tako se bodo pokojnega Franceta Železnika še dolgo spominjali njegovi sodelavci iz mehanične delavnice. Prištevali so ga med vestne in prizadevne člane kolektiva. V Železarni, vseskozi v mehanični delavnici je bil zaposlen 40 let.

Ves prosti čas je posvetil telovadbi in gledališču. V telovadni vrsti za katero je nastopal dolgo vrsto let doma in tudi v tujini je bil zelo pomemben, razen tega pa tudi vzornik mnogim mlajšim telovadcem, ki jih je vzgajal in navduševal za rodno telovadbo. Pred drugo svetovno vojno je nastopal tudi v telovadni vrsti za Železarno, ki se je predstavila na športnih igrah.

France Železnik je z ve-

seljem igral in pel tudi na odru. Zlasti bodo takratnemu občinstvu ostale v spominu njegove vloge v operetah, ki so bile na Jesenicah pred vojno zelo priljubljene. Tudi po vojni je rad zahajal v gledališče in pred sedmimi leti sodeloval pri uprizoritvi Shakespearovega odrskega dela Sen kresne noči ter v komediji Namišljeni zdravnik.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo veliko prijateljev in znancev. Žal smo bili tudi tokrat Jeseničani zelo skromni in ni bilo nikogar, ki bi ob odprtem grobu spregovoril o njegovi prizadevnosti ter zaslugah, ki jih je imel pred drugo svetovno vojno v telovadnici ter odrskih deskah in se mu zahvalil za opravljeno delo.

Gasilci v tednu požarne varnosti

V minulem tednu požarne varnosti so gasilci izvajali svojo dejavnost na osnovi programov republiške in občinske Gasilske zveze, programa, ki ga je predložil referent za požarno varnost, pri oddelku za notranje zadeve SOB Jesenice in na osnovi svojih lastnih društvenih programov. Na kratko naj bralce seznanimo, kakšne so bile te naloge in kako so jih gasilci izvedli.

Že pred tednom požarne varnosti so vsa gasilska društva v naši občini očistila svoje domove, orodje in naprave ter pregledala delovanje naprav in orodij. Gasilci z Jesenic so v izložbenem oknu hotela Korotan razstavili razne gasilske potrebščine in različne trofeje. Za razstavo je bilo tako med šolsko mladino, kot med odraslimi precejšnje zanimanje. Društva so v tem tednu, vsako na svojem območju, pregledali celotno omrežje hidrantov in poskrbela, da so vsi v uporabnem stanju, nekatera društva so pregledala tudi ostale stalne požarno varnostne naprave.

Po društvih so izvedli tudi tečaje za izprašane gasilce. Vsa društva so imela tudi nočne in dnevne suhe vaje. Zastopniki občinske gasilske zveze pa so pregledali vse domove in društva v občini.

Najbolj aktivni so bili gasilci iz Železarn. Prostovoljni gasilci Železarn so obnovili dovodno pot do reke Save pod Kočno in nasproti tovarne na Stari Savi tako, da je dostop do Save možen z gasilskim avtomobilom. Poklicni gasilci pa so v obratih Železarn imeli poučna predavanja. Enaka predavanja so imeli tudi v nekaterih drugih podjetjih. Z besedo in praktično so pokazali, kako se ravna in rokuje v slučaju požara z ročnimi gasilskimi aparati, ki jih imajo posamezna podjetja.

Tudi gasilci z mestnega območja so imeli v gasilskem domu poučno predavanje za prebivalstvo. Podobna predavanja pa so imela tudi druga društva po vaseh in šolah.

Za zaključek tedna požarne varnosti pa je občinska gasilska zveza v nedeljo, 29. 9. organizirala na Dovjem veliko mokro vajo. Sodelovalo je vseh 13 društev in poklicni ter prostovoljni gasilci iz Železarn.

Točno ob 9. uri je bil dan alarm za požar. Prvi so pripeli domači gasilci s konjsko vprego in takoj stopili v akcijo. Nekaj minut za njim so pripeli gasilci Železarn, ki so takoj napadli središče požara in pričeli z reševanjem ljudi po vrvi in drsalnem prtu. Za njimi pa so v zelo kratkem času prispele tudi ostala društva.

Največji uspeh te vaje pa je to, da je šest društev v verižnem položaju napeljalo vodo iz Save v dolžini 750 m in 500 m višinske razlike. Že 14 minut po navideznem izbruhu požara je bila voda že na pogorišču. Ta navidezni požar na Dovjem so gasilci »napadli« iz dvanajstih smeri in dokazali, da so sposobni gasiti tudi večje požare. V uspehi vaji, ki jo je vodil poveljnik obč. gas. zveze Stane Trante, ob pomoči podpoveljnika Joškota Slemenška, je sodelovalo 128 gasilcev.

Vsem sodelujočim se je zahvalil za sodelovanje Valentin Kejžar, predsednik občinske gasilske zveze Jesenice. Ves potek vaje je spremljalo mnogo vaščanov in okoliških prebivalcev.

Joža Varl - st.

Dopisujte v Železarja

Okvirni repertoar jeseniškega gledališča

(nadaljevanje in konec)

Preden nadaljujem s pregledom okvirnega repertoarja jeseniškega gledališča za sezono 1968/69, naj se opravičim in popravim neljubo pomoto iz prejšnje številke Železarja, skladatelj slovenske opere EKVINOKCIJ, ki ji je bil za literarno predlogo istoimenska drama hrvaškega dramatika Iva Vojnovića, namreč ni Danilo Švara, temveč Marijan Kozina. Z EKVINOKCIJEM, ki je v letošnjem okvirnem repertoarju, smo zaključili pregled domačih del, preostane nam še šest del tuje klasične in moderne dramske književno-

sti. Kar troje del je iz angleške dramatike.

Terence Rattigan je avtor igre GLOBOKO SINJE MORJE. Psihološka drama obravnava problem zrele žene, ki se zaradi resnične ljubezni do mlajšega moškega odpove možu in z njim ugledu in materialni brezskrbnosti visoke družbe. Toda tudi taka žrtev ji ne prinese sreče v ljubezni in rešitev — skuša najti v samomoru. GLOBOKO SINJE MORJE je že pred leti z uspehom uprizarjalo Mestno gledališče ljubljansko.

John Osborne je pred nekaj leti veljal za »jeznega

mladeniča« angleške dramatike, njegova igra OZRI SE V GNEVU pa je veljala za pravo revolucionarno dejanje v Angliji. Zdaj je Osborne postal kar soliden in nič več jezni Anglež, njegova igra OZRI SE V GNEVU pa je eno najsodobnejših del sodobne, ne samo angleške, temveč tudi svetovne dramatike, OZRI SE V GNEVU je igra, ki brez predsodkov razkriva človekovo nemoč v moralnem in etičnem razkroju današnje angleške in sodobne družbe sploh.

Tretje delo pa je dramatičacija kriminalnega romana slovite angleške pisateljice Agathe Christie DESET ZA-

MORČKOV. Tej kriminalni zgodbi, ki nima prav nobenih umetniških in gledaliških pretenzij, v svoji zvrsti pa vendarle predstavlja kvalitetno igro, ne manjka ostro in zanimivo risanih značajev, grozljive napetosti in presenetljivega konca. Na našem odru smo pred leti že videli eno izmed kriminalk Agathe Christie in sicer MIŠNICO. DESET ZAMORČKOV prav nič ne zaostaja za njo in ljubiteljem kriminalnih zgodb bo prav gotovo všeč.

Dvoje tujih del je iz italijanske dramatike in obe sta komediji. Prva je klasična komedija slovitega komediografa XVIII. stoletja Carla

Goldonija PREBRISANA VDOVA. Dovolj bo, če vemo, da je Goldoni avtor tudi naših publik tako priljubljenih komedij kot sta bili Krčmarica Mirandolina in Ribiške zdrave. PREBRISANA VDOVA po svoji razgibanosti in duhovitosti prav nič ne zaostaja za navedenima komedijama in če k temu dodamo še glasbo in petje, s katero bo opremljena, potem je gotovo, da bo PREBRISANA VDOVA všeč najširšemu krogu ljubiteljev gledališča.

Komedijo BOEING-BOEING je napisal sodobni italijanski dramatik M. Camoletti. Duhovita in razgibana zgodba o ljubezni treh letalskih stewardes ni razveseljevala številnih gledalcev samo na italijanskih in svetovnih odrih, temveč je Amerikance tako navdušila, da so

Za varnejši promet

Veliko število prometnih nesreč postavlja pred odgovorne vedno bolj zahtevo za nujne ukrepe in s tem čim bolj varen promet. Naše ceste večinoma že nekaj časa ne ustrezajo zahtevam sodobnega prometa. Med taka neurejena področja spada tudi naša občina. Cesta I. reda od Vrbe do Jesenic je trenutno najslabši del te ceste, saj je asfaltna prevleka dotrajana. Cesta vodi skozi mesto Jesenice, kjer je na nekaterih delih zelo ozka in nevarna. Cesto v dolini so prevlekli z novo asfaltno prevleko in ko bodo odstranili še nekatera nevarna mesta, potem bo za nekaj časa za silo urejena. O novi hitri cesti v Zgornjesavsko dolino verjetno lahko zaenkrat le še sanjamo. Nič boljše niso ostale ceste II., III. in IV. reda.

Komisija za varnost in vzgojo v prometu pri SOB Jesenice je v avgustu organizirala štetje vozil na Jesenicah. Motorna vozila so šteli ob različnih dnevih v tednu — v sredo, soboto in nedeljo in to na štirih različnih mestih: pri Čufarju, pri elektro trgovini, pri podvozu pred železniško postajo in pod klancem na Javorniku.

Ugotovili so, da je peljalo po glavni cesti poprečno dnevno od 6.944 (nedelja) do 7.681 (sobota) motornih vozil in 362 kolesarjev.

Poleg tega se je na že omenjenih priključkih dnevno vključilo v promet na glavno

cesti od 931 motornih vozil (pri Čufarju) do 1.577 (pri podvozu pred železniško postajo).

Ne da bi preveč naštevati naj navedemo še podatek, da je bil poprečno dnevno največji promet ugotovljen v času od 7. do 12. ure — 2.159 motornih vozil. Le malo manjši pa je bil v času od 12. do 16. ure (2.092 motornih vozil) in od 16. do 20. ure (1.870 motornih vozil).

Kaj je bil namen štetja. Predvsem naj bi podatki služili občinski komisiji za varnost in vzgojo v prometu, ki naj bi pripravila predloge za ureditev nekaterih pri-

ključkov na samih Jesenicah. Verjetno bo kazalo urediti za vse koristnike s Spodnjega Plavža le eno sodobno in varno križišče. Morda bi kazalo s semaforji urediti tudi promet pri priključku iz podvoza pred železniško postajo, pa morda še kaj.

Krivico bi delali, če bi trdili, da se v zadnjem času ni že marsikaj ukrenilo za večjo varnost v prometu na naših cestah.

V grobem je urejen del ceste od kino Plavža do bolnišnice, kjer bo namesto ozke, vijugaste ceste v bodoče široko cestišče z varnim križiščem.

Prav tako urejajo nevarni ovinek pri Dovjem, začeli pa so urejati tudi nevarni dvojni ovinek na Hrušici, kjer se je zgodilo že vrsto lažjih in težjih nesreč. Prav tako bodo uredili podvoz pod železniško progo na Hrušici. Vsa ta dela skupno s predhodno ureditvijo križišč ceste z nekdanjo železniško progo bodo prav gotovo pripomogla, da bo vožnja v Zgornjesavsko dolino udobnejša, hitrejša in predvsem varnejša.

Najbolj razveseljivo pa je, da bodo te dni začeli z deli za ureditev ozkega cestnega grla v Mostah, kjer sta predvidena dva mostova. Večji čez Završnico bo dolg kar 151 metrov. Investitorja sta kot je že znano, Cestni sklad SRS in skupščina občine Jesenice. Najugodnejšo ponudbo za izvedbo del pa je predložilo podjetje GIPPOS (gradbeno-industrijsko združenje Slovenije), ki bo vsa dela opravilo za 4.150.000 N din, torej manj, kot pa je predvideval idejni objekt. Za združenje bodo dela izvajali SGP SAVA Jesenice in Tehnika Ljubljana, pogodbeno pa bodo sodelovali še Metalna Maribor, Cestno podjetje Kranj in Kovinar Jesenice.

Predvideno je, da bi bil novi del ceste v Mostah že julija prihodnjega leta izročen svojemu namenu.

T. L.

Sedanja osnovna šola, ki je bila zgrajena pred več kot 100 leti, ne ustreza več sodobnemu pouku.

Majhna slovesnost ob pričetku gradnje nove šole v Kranjski gori

Prvega oktobra so imeli v Kranjski gori majhno slovesnost, predno je rinež zarezal prve brazde na izkopu temeljev nove šole. Navzoči so bili prosvetni delavci osnovne šole, zastopniki občinske skupščine, družbeno-politični delavci kraja in predstavniki gradbenega podjetja SAVA Jesenice kot izvajalec del.

Ravnatelj osnovne šole Jože Gazvoda je dejal, da so zelo srečni, ker je le prišel čas začetka gradnje šole. Že pred petnajstimi leti so namreč ugotovili, da je dosedanja šola premajhna. Grajena je bila že 1859. leta, ko je bila potreba le za sto učencev, katere so učili trije učitelji. Takrat so bile v zgradbi tri učilnice in stanovanje za ravnatelja. Danes v to zgradbo hodi že 360 učenek in učencev in je razumljivo, da je stiska s prostorom velika, telovadnice pa sploh nimajo. Kabinetov in prostora za šolsko knjižnico ni, šolsko kuhinjo pa imajo v zasebni hiši. Ker je bilo tako stanje nevzdržno, so pred leti zgradili majhno sanovanjsko poslopje, da so mogli v stanovanju za ravnatelja pridobiti dve majhni učilnici.

Potem ko sta bila rešena problema šole v Mojstrani in na Koroški Beli, naj bi prišla na vrsto Kranjska gora. Že pred devetimi leti so pričeli zbirati potrebno dokumentacijo. Po vsestranski obdelavi je bil izdelan tak načrt, ki bo ustrezal kraju in okolju. Zgradba nove šole bo zgrajena tako, da bo primerna za potrebe prihodnjih let. Z gradnjo temeljev so že pričeli. Če bo denar, računajo, da bo letos dozidana do plošče, prihodnje leto pokrita, 1. septembra 1970 pa naj bi že pričela služiti svojemu namenu.

Šola bo zgrajena z denarjem občine, Temeljne izobraževalne skupnosti in pa s prispevki delovnih kolektivov. Večina delovnih kolektivov se je namreč obvezala, da bo tri leta prispevala po 80 N din na zaposlenega. Dolej so poleg prispevka občinske skupščine in Temeljne izobraževalne skupnosti, ki sta prispevali po 300.000 N din, zbrali 1.590.000 N din. Torej bo treba še ve-

liko naporov, dobre volje, pa tudi požrtvovalnosti, da bo zbranih 4.760.000 N din, kolikor je po predračunu predvideno, da bo stala nova šola. Cena je razmeroma visoka zato, ker je poleg učnih prostorov predvidena velika telovadnica, katera bo poleg šoli služila tudi širšim interesom, za razna tekmovanja, treninge in športne prireditve. Šolarji, prosvetni delavci, pa tudi občani od Gozda do Rateč so presrečni, da bo do čez dve leti le dobili potrebno šolo v Kranjski gori. Ob pričetku del so naslovili prošnjo še na vseh ostalih 72 delovnih kolektivov, ki se še niso obvezali za pomoč. Obenem pa so se zahvalili vsem tistim, ki so kakor koli pomagali, da so z gradnjo v začetku oktobra pričeli.

Branko Blenkuš

Anekdoti

Perzijska pesnika Saadija so vprašali:

»Ko bi bil zaprt v sobi s prekrasno žensko, za zaprtimi vrati in popolnoma gotov, da vaju nihče ne vidi — ali misliš, da bi lahko ključboval skušnjavi?«

»Morda bi,« je odgovoril modrijan, »toda nihče mi ne bi verjel. Zakaj dosti laže je uiti skušnjavi kot obrekovanju.«

Turški sultan Mustafa je premagal Perzijske in ujel njihovega šaha. Ukazal je, naj ga pripeljejo k njemu in ga vprašal, kaj pričakuje od zmagovalca.

»Če se vojskuješ kot kralj,« je dejal šah, »me pošlji domov; če se vojskuješ kot trgovec, me prodaj in če se vojskuješ kot mesar, me ubij.«

Sultan ga je poslal domov brez odkupnine.

Železarna Jesenice je registrirana avtobusna postaja?

V 36. številki Železarja smo objavili članek z naslovom »Ali res parkirni prostor pred Železarno ni registrirana avtobusna postaja?« Pisec članka je želel ustrezno pojasniti,

Tov. Koplan, prometni kontrolor pri Ljubljana transportu, nam je dal naslednje pojasnilo: »Avtobusna postaja pri Železarni je registrirana. Na njej lahko ustavljajo vsi avtobusi, ki imajo to postajo v svojih registriranih voznih redih.

Glede dvojnih tarif pa je Železar že poročal ob spremembi cen na avtobusnih

prevozihi. Na našem območju resnično veljajo dvojne cene. Na vseh avtobusih, ki opravljajo mestni promet od Zabeznice do Rateč, veljajo cene, ki jih je potrdila skupščina občine Jesenice, to je v obravnavanem primeru 1,60 N din. Na avtobusih pa, ki opravljajo medkrajevne vožnje, pa veljajo cene, ki jih potrjuje republiški organ, to je na omenjeni relaciji 1,80 N din. Zato tudi dvojne cene pri istem transportnem podjetju — to je ena na linijah mestnega prometa in druga na linijah medkrajevnega prometa.«

po njej posneli zelo uspeli istoimenski film. Vsi, ki jim je pri srcu smeh in nezahtevno sproščeno razvedrilo, bodo pri komediji BOEING-BOEING prišli na svoj račun.

Preostane nam še igra slovitiga nemškega dramatika B. Brechta DOBRI CLOVEK IZ SECUANA. Brecht, eden najbolj zanimivih dramskih in gledaliških duhov 20. stoletja, je s svojo parabolo (pri-spodobo), kakršen je podnaslov igre DOBRI CLOVEK IZ SECUANA, pravzaprav izpovedal svoj politični, filozofski in svetovni nazor, ki ga približno označuje dialektična misel, da ni dobrega brez zla in da tudi zlo poraja dobro. DOBRI CLOVEK IZ SECUANA je vredna in umetniško zrela izpoved umetnika, ki je bežal pred Hitlerjem v

ZDA, pred Mc Cartijem v ZSSR in pred Stalinom v vzhodni Berlin, kjer je vodil svojo znamenito, sijajno in zmerom angažirano gledališče. Seznaniti se z Brechtovim delom bo prav gotovo zanimivo tudi za jeseniško publiko.

To podobo okvirnega repertoarja za sezono 1968/69 pa bodo dopolnila še gostovanja poklicnih gledaliških hiš iz Ljubljane in Trsta, kolikor bo teh gostovanj in kakšna bodo, je zdaj še nemogoče reči, odvisno pa je seveda predvsem od finančnih sredstev, ki bodo na razpolago. Gledališče bo v začetku sezone tudi ponovilo v minuli sezoni uprizorjeno, toda neodigrano komedijo J. Kerrove MARY-MARY in Kozakovo dramatično zgodbo

PUNČKA, ki je bila zaigrana samo za gledališki abonma. Ponovitev teh dveh del bo v drugi polovici oktobra, čim bodo končana obsežna dela za novo električno instalacijo, naprave in svetlobni park na odru. Priprave in vaje za Brechtovo igro DOBRI CLOVEK IZ SECUANA, za komedijo BOEING-BOEING in Rattiganovo dramo GLOBOKO SINJE MORJE pa že dva tedna tečejo. Upajmo, da bo v najkrajšem času zadovoljivo rešen tudi vse prej kot zavirljivi finančni položaj gledališča in da ne bo dolgo, ko bodo nestrpni gledališki ljubitelji, ki jih na Jesenicah ni malo, videli prvo in novo premiero v letošnji štiriindvajseti delovni sezoni amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah.

Na dnevnem redu problematika hokeja

Na redni seji upravnega odbora ŠD Jesenice je bila druga točka dnevnega reda poročilo predsednika HK Jesenice o načrtih in problemih tega kluba.

Predsednik France Taler je na široko govorniku o pripravih in načrtih za prinojanje sezonskega hokeja kluba Jesenice bo še naprej tekmoval z dvema moštvoma v prvi zvezni hokejski ligi, to je s HK Jesenice in HK Kranjska gora. Prvo moštvo Jesenic bo še igralo v prvenstvenih tekmah za alpski pokal in evropski pokal. Kakor je znano, bo prvi nasprotnik za evropski pokal avstrijski državni prvak KAC iz Celovca. Poleg tega bo na Jesenicah še vrsta prijateljskih mednarodnih srečanj. Kakor računajo pri HK Jesenice, bodo vsa moštva odigrala okoli 110 tekem. Poleg tega bo redno delovala hokejska šola s štirimi moštvi ali 52 igralci. Ker je iz te šole prišla že vrsta perspektivnih igralcev, bo prvo moštvo Jesenic letos prvič štel 16 registriranih igralcev, medtem ko bo moštvo Kranjske gore dobilo podmladek iz hokejske šole.

Ker pa tako obširen program zahteva več finančnih sredstev, se na Jesenicah postavlja vprašanje, »kaj bo s hokejem jutri.« Na to vprašanje pa bodo morali odgovoriti višji forumi in to ne samo načelno, ampak konkretno.

V drugem delu je sledila problematika o naših hokejistih. Uprava HK Jesenice še vedno ne more pojasniti, kaj bo s štirimi igralci Smolejem, Hitiem, Beravsom in Jugom. Le-ti še niso dokončno povedali, kje bodo nastopali in prav tako niso zahtevali izpisnic. Na eni zadnjih sej hokejske zveze Slovenije so se zastopniki HK Jesenice in Olimpije dogovorili, da se bodo o prestopih pogovarjali na skupnem posvetu, ki pa ga doslej še ni bilo. Tov. Taler je še povedal, da HK Jesenice ne bo izdal izpisnic, v kolikor pa bi jih pri Olimpiji le registrirali, bo matični klub vložil pritožbo višjemu forumu. Govorili so tudi o igralcih, ki so poizkušali srečo pri ameriških profesionalnih moštvih ter so odšli brez pristanka kluba ter izpisnic. To pomeni velik moralni prekršek, saj niso upoštevali pravil izredne seje hokejske zveze Jugoslavije, ki je imela sejo v Zagrebu.

V obširni razpravi so govorniki načeli vrsto vprašanj, ki se v zadnjem času pojavljajo v tej športni panogi. Poudarili so, da slovenski osrednji ter jugoslovanski hokejski forum ne delata po amaterskih pravilih in moralnih normah. Prvi prekršek amaterskih pravil je napravila Hokejska zveza Jugoslavije, ko je leta 1966 za osvojeno tretje mesto našim reprezentantom na svetovnem prvenstvu v Zagrebu dala po 300.000 S din. Slišati je bilo tudi, da HK Olimpija podkupa za denarjem ter v obliki štipendij in praktičnih daril — električni aparati — igralce HK Jeseni-

ce, da bi prestopili k drugemu klubu (Op. p.: Ta vest še ni dokončno preverjena.)

To pa so problemi in postopki, ki se jim je treba odločno upreti. Predsednik občinske zveze za telesno kulturo Berti Brun je dejal, da se vrsta problemov porodi na Jesenicah samih, ki pa ne odtehtajo napak in vplivov od zunaj. Zelo razločno je poudaril, da na Jesenicah smo za nadaljnji razvoj hokeja, toda ne za vsako ceno. Nekaj problemov bo treba še urediti tudi pri sami upravi HK Jesenice. Prav tako bo treba izboljšati stike med upravo kluba in igralci. Le v tem primeru lahko računamo na večjo moralno odgovornost igralcev in funkcionarjev.

Ob koncu seje so sprejeli sklep, da naj se hokej na Jesenicah razvija naprej, vse ne-

zdrave pojave ter povzročitelje le-teh pa je treba kaznovati. Zavestno naj se odpišejo vsi tisti, ki nameravajo igrati drugje. Obenem pa je treba pričeti z novo generacijo in to na zdravih, moralnih temeljih in v okviru amaterskih pravil hokejskega športa. Verjetno bo po teh ostrih ukrepih prvo leto nekoliko zasedla kvaliteta, toda veliko zaledje mladih igralcev pa zagotavlja, da bomo na Jesenicah kmalu gledali spet kvalitetni hokej, ki bo ponovno v ponos jeseniškemu železarjem, ki že več kot dvajset let podpirajo dinamično in športno hokejsko igro. Žal so se nekateri njihovi ljubljenci pokvarili ter so se pripravljali prodati vsakemu, ki bi bil pripravljen za njih nekaj plačati. Pri tem pa so prizadeli igralci pozabili, da so se večin hokejske igre naučili po zaslugi svojih staršev, njihovih prijateljev ali celo svojih dolgoletnih sodelavcev.

Uspehi jeseniških namiznoteniških igralcev

22. septembra je bil v Kranju tradicionalni mednarodni turnir v namiznem tenisu za pokal Kranja, katerega so se udeležili odlični igralci iz Poljske, ZRN in Slovenije. Tekmovanje je financirala občinska skupščina Kranj. NTK Jesenice, ki letos proslavlja 30-letnico uspešnega delovanja, pa zaradi težkega gmotnega položaja niti ob tej priliki ne more organizirati večjega turnirja.

Člani NTK Jesenice so z uspehi v Kranju dokazali, da zaslužijo že zaradi svoje kvalitete tudi doma kvalitetne turnirje.

V ženski konkurenci je bila prva Judita Pavlič, tretje mesto pa je zasedla Božena Krajzelj. Član NTK Jesenice Stana se je uvrstil na 16. mesto med 64. tekmovalci. Vidmar je naletel v prvem kolu na enega od poljskih reprezentantov in izpadel kljub hudi borbi, vse pa je zopet prijetno presenetil mladi Buh. Za uvrstitev od 5. do 8. mesta je moral med ostalimi premagati nosilca skupine, nekdanjega reprezentanta Janeza Terana, ki so ga že vsi predvidevali za finalista skupno z Veckom.

Buh nas je prijetno presenetil že na troboju železarn, ko je premagal odličnega Jamška. Njegovi uspehi dokazujejo odlično formo in naskok v ožji slovenski vrh.

Preteklo soboto in nedeljo je bil v Novem Sadu zvezni pozivni turnir za članice. Na tekmovalcu sta odlične rezultate dosegli članici NTK Jesenice Judita Pavlič in Božena Krajzelj.

Pavličeva je v konkurenci najboljših članic SFRJ dosegla odlično četrto mesto, ki jo uvršča v državno reprezentanco za Balkaniado, ki bo od 11. do 13. oktobra v Skopju. Odlično se je uvrstila tudi članica NTK Jesenice Božena Krajzelj, ki deli z Martinčevom, Stojšičevom in Kovačičevom, do 8. mesta. Na poti do uspeha je morala Krajzeljeva med ostalimi premagati stalni državni reprezentantki Pirčev 3:1 in Stojšičev 3:1, Pavličeva pa tudi Stojšičev 3:1 in Ječmenič 3:2. Obe tekmoval-

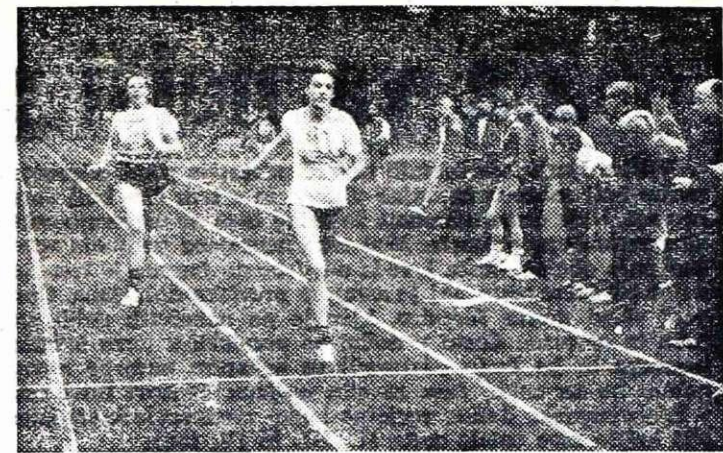
ki sta premagali tudi vedno favorizirano Kranjčanko Žerovnikovo in sicer Krajzeljeva s 3:1 in Pavličeva s 3:0.

Uspeh naših igralcev je toliko pomembnejši, ker trenirata v mnogo slabših pogojih kot vrstnice. Inventar v klubu je dotrajan (mize, kakršnih ne uporabljajo več na nobenem tekmovalcu). Zaradi kritičnega finančnega stanja v klubu pa na profesionalnega trenerja, kot jih imajo drugi klubi, zaenkrat ni mogoče niti pomisliti. V pojasnilu naj navedem, da imajo nekatere igralke, ki igrajo na prvenstvu, plačane individualne trenerje samo zase (zmagovalko Šerbčev trenira japonski trener, Žerovnikovo edini slovenski absolvent VSTK — oddelka za namizni tenis Janškovec itd.). Le tako se lahko dosežejo tudi vrhunski rezultati.

VIR

Prizadevanje košarkarjev je bilo dobro poplačano

Košarkarski klub Jesenice je v nedeljo popoldan izvedel zelo uspešno tombolo na hokejskem igrišču Podmežakljo. Tej igri na srečo je prisostvovalo okoli 6.000 ljudi, skupno pa so kupili prek 17.000 tombolskih kart. Vrednost vseh dobitek je znašala več kot 5 milijonov S din. Po več kot dvournem igranju se je končno našel izmed tolike množice obiskovalcev srečnejši, ki je zadel glavni dobiček avtomobil Škoda 1000

Klubsko prvenstvo atletov

Pretekli petek je atletski klub izvedel svoje klubske prvenstvo. Število nastopajočih domačih atletov ni bilo zadovoljivo. Delno je slaba udeležba opravičljiva zaradi popoldanskega pouka in dela. To vrzel je hvaljevalno izpopolnilo osem atletov iz Kamne gorice, ki so nastopili izven konkurence. Za domačine je spodbudno, da se je v tekmovalstvu pomerilo devet deklet, kar kaže, da je atletika le prodrla v vrste ženske mladine.

Doseženih je bilo nekaj vrednih rezultatov zlasti v metih in teku na 100 m. Omeniti velja Mirka in Toneta Solarja iz Kamne gorice. Mirko je vrzel kopje 56,63 m, Tone pa je sunil kroglo 13,21 m. Se pravi dosežka, ki jih na Jesenicah ne pomnimo. Jani Jelovčan je pretekel 100 m v 11,7 in je letos najboljši rezultat na jeseniški stezi.

TEHNIČNI IZIDI:

Moški: 100 m — 1. Jani Jelovčan 11,7, 2. Sašo Pretnar 12,0 (oba AK Jes.), 3. Milan Kalan 12,7, 4. Tone Kapus 12,8 (oba Kg. izv. konk.). 200 m — 1. Jani Jelovčan 25,3 400 m — 1. Milan Kalan 56,8 (Kg. — izv.).

800 m — 1. Jelo Ambrožič 2:16,1 (AK Jes.), Niko Eržen 2:09,4 (Kg. izv. konk.).

1500 m — 1. Egidij Glavič 4:34,1, 2. Marko Dakskobler 4:35,0 (oba AK Jes.), Janez Sitar 4:23,9 (Kg. izv. konk.).

Višina: 1. Jani Jelovčan 153. Daljina: 1. Jani Jelovčan 57,3. Krogla: 1. Tone Solar 13,21, Franci Solar 10,4 (oba Kg. — izv. konk.).

Kopje: 1. Mirko Solar 56,63, 2. Tone Solar 42,21 (oba Kg. — izv. konk.).

Disk: 1. Mirko Solar 39,40, 2. Franci Solar 37,20 (oba Kg. — izv. konk.).

Ženske: 60 m — 1. Anica Vidic 9,1, 2. Kati Purgar 9,2, 3. Mimi Purgar 9,3 (za AK Jes.).

100 m — 1. Božena Novšak 14,1, 2. Helena Pretnar 15,0, 3. Dragica Brus 15,5 (vse AK Jes.).

400 m — 1. Ivanka Filipaj 67,0 (AK Jes.).

4 x 100 m — I. štafeta AK Jes. 57,4 (Purgar I, Purgar II, Pretnar, Novšak), II. štafeta AK Jes. 61,0 (Brus, Brun, Smid, Filipaj).

Višina: 1. Kati Purgar 130, 2. Dragica Brus 115, 3. Dragica Smid 105 (AK Jes.).

Daljina: 1. Božena Novšak 419, 2. Helena Pretnar 410, 3. Mimi Purgar 385 (AK Jes.), Marica Papler 431 (AAK Olimpija — izv. konk.).

Disk: 1. Kati Purgar 19,76 (AK Jes.).

Krogla: 1. Anica Vidic 7,52 (AK Jes.) — Marica Papler 9,60 (AAK Olimpija — izv. konk.).

Lahko rečemo, da je bilo klubske prvenstvo spet ena od letošnjih že kar številnih atletskih prireditev na Jesenicah, kakršnih si še želimo. Atletski klub mora vztrajati na začrtani poti in uspehi ne morejo izostati.

Te dni se je vrnil iz JLA Edo Rakovec, ki bo okrepil strokovno vodstvo AK. Čeprav gre atletska sezona h kraju, bomo o atletih in njihovih nastopih še lahko govorili.

Vibr

Misli

Priznati moramo, da ni mogoče živeti v družbi, če kdaj pa kdaj ne zaigramo v njej komedije. Razloček med poštenjakom in sleparjem je ta, da jo igra prvi le v nujnih primerih, ko si mora pomagati v nevarnosti, drugi pa ob vsaki priložnosti in še preden bi mu bilo to potrebno.

Misel vse potolaži in vse izleči. Če vam kdaj prizadene bolečino, jo poprosite, naj vam da zdravilo zanjo, in dala vam ga bo.

Tisti, ki trditve, katerih ne moremo sprejeti brez dokazov, podpirajo le s častno besedo, me spominjajo človeka, ki je govoril: »Čast mi je, če vam povem, da se vrti zemlja okrog sonca.«

Chanfort

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

5. in 6. oktobra ital. špan. barvni CS film SEDEM PISTOL ZA BRATE MAC GREGOR, v režiji Franka Garfielda, v glavni vlogi Robert Wood, Agata Flori, ob 17. in 19. uri.

7. oktobra nem. jug. barvni CS film WINNETOU IN OLD FIREHAND, v režiji Alfreda Vohrerja, v glavni vlogi Pierre Brice, ob 17. in 19. uri.

8. in 9. oktobra franc. barvni CS film FURIJA V BAHII, v režiji Andrea Inebela, v glavni vlogi Frederik Starford, ob 17. in 19. uri.

10. oktobra ameriški film CLOVEK, KI JE PREVEČ VEDEL, v režiji Alfreda Hitchcocka, ob 17. in 19. uri.

11. oktobra amer. barvni film MARY POPPINS, v režiji Roberta Stevensona, v glavni vlogi Glinis Jones, ob 17. in 19. uri.

12. oktobra angleški barvni film TRAPPER, v režiji Georgea H. Brawna, v glavni vlogi Oliver Reed, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

5. in 6. oktobra franc. barvni CS film FURIJA V BAHII, ob 18. in 20. uri.

7. in 8. oktobra ital. šp. barvni CS film SEDEM PISTOL ZA BRATE MAC GREGOR, ob 18. in 20. uri.

GOR, ob 18. in 20. uri.

9. oktobra amer. film CLOVEK, KI JE PREVEČ VEDEL, ob 18. in 20. uri.

10. in 11. oktobra amer. barvni film ZAVEZANE OČI, v režiji Filipa Dana, v glavni vlogi Roch Hudson, ob 18. in 20. uri.

12. oktobra šp. barvni film NEUSTRAŠNI MASCEVALLEC, v režiji Riharda Blasca, v glavni vlogi Gay Stognel, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

5. oktobra franc. film FANTOMAS PROTI SCOTLAND YARDU.

6. oktobra amer. barvni film DIVJI SAM.

10. oktobra ital. šp. barvni CS film SEDEM PISTOL ZA BRATE MAC GREGOR.

12. oktobra amer. barvni film ZAVEZANIH OČI.

Kino KRANJSKA GORA

5. oktobra amer. barvni film PRERIJA ČASTI.

6. oktobra amer. barvni film ZAVEZANIH OČI.

10. oktobra franc. barvni CS film FURIJA V BAHII.

12. oktobra ital. šp. barvni CS film SEDEM PISTOL ZA BRATE MAC GREGOR.

Kino ZIROVNICA

6. oktobra amer. barvni film PRERIJA ČASTI.

13. oktobra ital. šp. barvni CS film SEDEM PISTOL ZA BRATE MAC GREGOR.

ZAHVALA

Ob smrti

FRANCA KORBARJA

se zahvaljujem vsem sosedom za pomoč in denarno podporo, dr. Dražiču za zdravljenje in dr. Sajevidu za zadnjo pomoč. Iskrena zahvala pevcem in darovalcem vencev ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča Marija

ZAHVALA

Ob prerani izgubi mojega dragega moža

ALBINA JUSTINA

se zahvaljujem vsem, ki so mi v tem težkem trenutku pomagali. Iskrena hvala tov. zdravniku za njegov trud in nesebično pomoč. Hvala pevcem in članom Društva upokojencev iz Zirovnice. Iskrena zahvala njegovim tovarišem, ki so skupaj z njim preživeli v taborišču Dachau, za podarjeni venec in govornikoma za poslovljne besede. Lepa hvala tudi njegovim nekdanjim sodelavcem valjarne 2400 za poklonjena venca in vsem sosedom za njihovo pomoč ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Vsem iskrena hvala.

Zalujoča žena Julka in ostali sorodniki

Fizioterapija v železarni Jesenice

Dne 23. 9. 1968 je pričela z delom FIZIOTERAPIJA socialnozdravstvene službe železarne Jesenice v prostoru pri glavnem vhodu v Železarno.

Namen fizioterapije je, nuditi našim obolelim delavcem vsak dan od 12.30 ure do 20.30 ure, razen v soboto, ko bo delala od 6. do 14. ure, fizikalno terapijo (zdravljenje s fizikalnimi sredstvi).

Fizioterapija bo nudila naslednje usluge:

1. Masaža (efloraža, petrizaža in frikacija).
2. Termoterapija (grelni lok, Sollux, parafinske kopeli, ultravioletni žarki, diatermija).

Do fizioterapevtskih uslug ima pravico vsak delavec naše Železarne po predlogu njegovega zdravnika predvsem v prostem času. S fizioterapijo želimo pomagati vsem tistim, ki imajo revmatične, ortopedske in druge težave po prestopu bolezni.

Komplicirane metode fizioterapije pa bodo še vedno opravljali v splošni bolnici — oddelek za rehabilitacijo, na Jesenicah.

dr. A. Rjazancev

REŠITEV KRIŽANKE

OBJAVLJENE V 39. številu ŽELEZARJA

Vod.: 1. neksus, 7. kaviar, 13. Evripid, 15. romarka, 16. Paul, 17. ropar, 19. Lars, 20. alt, 21. Kersnik, 23. nen, 24. Iv, 25. Sana, 26. Odol, 28. bo, 29. arena, 31. anoda, 33. Scott, 34. pik, 37. vsota, 39. lik, 40. Alarodi, 43. mir, 44. ejektor, 46. pokveka, 48. daljava, 49. Abtenan.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalnemu odboru transportne službe Železarne za denarno pomoč v času bolovanja.

Ivanka Kralj

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru transportne službe se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja.

Janez Vovk

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru transportne službe se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času bolovanja.

Rudj Malenšek

Dopisujte v Železarja

Letošnji pionirski dan

Športni dan, pionirski izleti in pohodi, proslave pred spomeniki NOB ob 25-letnici Kočevskega zboru ter letna konferenca pionirskega odreda na osnovni šoli Prežihov Voranc.

Šolski koledar predpisuje, da je vsako šolsko leto 29. september — dan pionirjev. Ker pa je letos na 29. september bila nedelja, so se vodstva osnovnih šol jeseniške občine sporazumela s Temeljno izobraževalno skupnostjo pri skupščini občine Jesenice, da bodo vse osnovne šole dan pionirjev proslavile v soboto, dne 28. septembra, za kar bodo uporabile en športni dan v tem šolskem letu — seveda le ob ustreznem vremenu.

Razredni odbori pionirske in mladinske organizacije ter učiteljski zbor osnovne šole Prežihov Voranc so se dobro pripravili za izlete in pohode v bližnjo okolico Jesenic. Pred spomeniki iz narodnoosvobodilnega boja so pionirji — mladinci izvedli razredne proslave z deklamacijami, petjem, spominskimi govori o narodnoosvobodilnem boju, hkrati pa tudi proslavili 25-letnico Kočevskega zboru odposlancev slovenskega ljudstva; pred spomeniki so položili venčke in šopke rož ter prižgali svečke v spomin vseh onih, ki so žrtvovali svoja življenja v tem velikem boju za svobodo naše domovine proti fašističnim in nacističnim zavojevalcem.

Po dolgi deževni dobi je krasen jesenski sončni dan razveselil pionirje in mladince za njihov praznik — dan pionirjev. Cicibani prvih razredov so bili gostje pionirjev drugih razredov pri proslavi pred spomenikom v pionirskem parku Podmežak-

kljo, med tem ko so pionirji tretjih in četrtih razredov odšli na Planino pod Golico in od tam proti zapuščenim rudarskim rovom v Savskih jamah in na Črni vrh.

Pionirji petih, šestih in sedmih razredov ter mladinci osmih razredov pa so se zbrali okrog ploščadi s peterimi skalnatimi spomeniki na Poljanah, kjer so se ob delavskih praznikih zlasti ob prvem maju zbirali železarji in jeklarji k množičnim proslavam. Tudi pred tem spomenikom je bila lepa proslava s spominskim govorom o žrtvah za našo svobodo ter o pomenu Kočevskega zboru 573 odposlancev slovenskega naroda pred 25 leti, sledile so zborne deklamacije partizanskih in umetnih pesmi Kajuha, Župančiča in Prešerna, mladinski pevski zbor pa je zapel internacionalo in Lepo je v naši domovini biti mlad!

Po tej množični proslavi pa so vsi pionirji in mladinci po razredih tekli čez drn

in strn (400 m); pri jesenskem krosu je veljalo načelo, da naj vsi sodelujejo; vsi trije telovadni učitelji so bili s tekmo zadovoljni, prav tako tudi z rezultatom teka: prvi trije tekači iz petih razredov na cilj so bili: Slibar Jože, Zorko Rudi, Raković Sadič, deklice: Danilović Slavica, Kerec Slavica in Kraševac Marta; šesti razredi: Lipušček Niko, Terseglav Franc, Medved Jože; deklice: Renir Metka, Gregorič Darja, Zorko Tatjana; sedmi razredi: Trpin Srečo, Dizdarevič Harjudin, Obid Marjan; deklice: Košir Zdenka, Tonelo

Dorica, Zaman Marija; osmi razred: Palčič Janez, Klinar Bojan, Kranjc Boris; deklice: Gričar Zdenka, Pintarič Katja in Jonke Marija. — Sledile so igre z žogo.

Prejšnji dan, to je v petek, dne 27. septembra pa je bila pionirska letna konferenca Pionirskega odreda Matija Verdnik — Tomaž pod vodstvom delovne mentorice Marije Pesjak. Po poročilu o učnih in delovnih uspehih v pretekli enoletni dobi so izvolili nov šolski odbor pionirskega odreda, v katerem so: Zimic Zvonka, Hafner Bojan, Crv Danja, Ravnik Barbka,

Malej Milan, Gluhar Janez in Mencinger Tomaž.

Pod geslom Ljubimo našo domovino in vse bratske narode so sprejeli sledeči načrt dela: vestno učenje ter pomoč bolnim učencem, zbiranje knjig, zvezkov, obleke in obutve za socialno šibke učence; zbiranje starega papirja; vključevanje v krožke (učne, šahovske, foto, dramske): obisk pri graničarjih ob dnevu JLA 22. decembra ter obisk partizanskih mater za 8. marec v Planini pod Golico in v Plavškem rovtu.

Jože Tomažič

Za varnost pionirjev v prometu

Pred nekaj dnevi je imel pionirski starešinski svet osnovne šole Koroška Bela prvo redno sejo. Najprej so člani novoizvoljenega sveta sprejeli okvirni delovni program ter razpravljali o kolektarju prireditve, pri katerih sodelujejo pionirji Ježkovega odreda.

Precejšnjo pozornost so posvetili tudi izvenšolski dejavnosti pionirjev oziroma delovnemu programu pionirskih krožkov, ki jih je na šoli precej. Beseda je tekla tudi o delu pionirskega krožka, v katerem se pionirji seznanjajo s prometnimi predpisi. Ob tej razpravi so člani poudarili, da je na Javorniku še vedno odprto zelo pereče vprašanje varnosti otrok pred

prometnimi nesrečami. Na Javorniku je na cesti I. reda precej takih mest oziroma ozkih grl, kjer otrokom oziroma pionirjem, ki hodijo v šolo na Koroško Belo in se spet vračajo domov, preti stalna nevarnost. Ze več let je minilo, odkar so občani na zborih volivcev predlagali in zahtevali ureditev pločnikov vzdolž ceste Borisa Kidriča. Toda ostalo je le pri željah in zahtevah.

Da pa teokrat ne bi ostalo le pri besedah, pionirski starešinski svet predlaga vsem pristojnim dejavnikom naše občine, da bi v bližnji prihodnosti na skupnem posvetu poizkušali zadevo urediti tako, da bi omogočili varnost otrok, zlasti na tistih mestih,

ko morajo prečkati cesto in pa tam, kjer je cesta zožena in ni pločnikov. Morda bi kazalo pionirje usmeriti na stransko pot, da bi se lahko izognili vedno gostejšemu prometu na cesti I. reda. Zato pionirski starešinski svet na osnovni šoli Koroška Bela predlaga krajevnemu skupnosti in krajevnemu odboru SZDL, da čimprej organizirata in povabita vse tiste, ki bi lahko karkoli prispevali za varnost otrok, na skupni posvet. Da je tak posvet nujen ter da je treba nujno rešiti vprašanje varnosti otrok na Javorniku, opozarja tudi nedavna nesreča, pri kateri je bila poškodovana pionirka iz osnovne šole Koroška Bela.

-or

KOŠARKA

ODLOČILNA ZMAGA ŽENSKÉ EKIPE

Pretekla sobota in nedelja sta bili za košarkarski klub zelo pomembni. Zmage moštva pod koši in uspela tombola so razveselile ne samo domače funkcionarje, temveč vse ljubitelje košarke, ki v zadnjih tekmah kažejo precej zanimanja za uspehe kluba.

Sobotni derbi v ženski košarkarski ligi je z zmago našega moštva dokončno odločil o naslovu prvaka. Številno zastopstvo iz Ljubljane je sicer z bučnim navijanjem precej pripomoglo k vzdušju na igrišču, vendar so bili gledalci le premalo v pomoč igalkam z Ježice. Prepričljiva zmaga je dokončno potrdila kvaliteto moštva in letošnje uspehe.

Moška ekipa se vztrajno prebija na čelo lestvice. Zadovoljiva forma igralcev bo ravno v zaključku prvenstva imela odločilno vlogo. Zmage na domačem igrišču sploh niso več problem, v zaključku prvenstva pa bo treba že v soboto v Skofjo Loko in naslednjo nedeljo v Ljubljano. Odločilno srečanje bo vsekar že v soboto v Skofji Loki. Naše moštvo je nekajkrat v Skofji Loki že zmagalo, vendar je Kroj že nekaj let na svojem igrišču popoln gospodar. V primeru zmage bi imelo naše moštvo veliko možnosti, da osvoji prvo ali drugo mesto, kar bi bil velik uspeh glede na izenačenost ostalih moštvev in slabega starta v ligi.

Ostala moštva niso pripravila večjih presenečenj. Vrhnika zmaguje doma in v gosteh, tako da do konca prvenstva skoraj ne more izgubiti srečanja. Osvojitev prvega mesta pa bi bilo za novince v ligi veliko presenečenje in obenem skrb za nastop na kvalifikacijah za II. zvezno ligo. Maribor je po dveh porazih izgubil precej možnosti za osvojitev prvega mesta. Enako Rudar, ki je ostal za zaključek brez dveh svojih najboljših igralcev Deželaka in Lavriča, ki sta nosila celotno breme moštva. Razplet dogodkov pod koši bo dramatičen in za naše moštvo odločilen že v soboto v Skofji Loki.

KK JESENICE : KK JEŽICA 52:42 (21:17)

Gostje so na Jesenice prišle skoraj prepričane v svojo zmago. Dva avtobusa navijačev je s pomočjo različnih instrumentov poživilo srečanje, ki je bilo odločilno za obe moštvi. Naše igralke so po pressingu gostij takoj prešle v vodstvo z 8:0 in tako trenerju gostov ni preostalo drugega, kot da je spremenil obrambo svojega moštva, naše pa so še nadalje s hitro igro dosegale odločilne koše. Igra obeh moštvev je bila na zadovoljivi višini. Igralke so igrane precej borbeno in ostro, sodnika pa sta tako igro tudi dovoljevala.

Strelke za Jesenice: Vudrič I., 28, Bertonec 12, Ivnik 11, Koren, Vujatović, Vudrič II.

KK JESENICE : KK NANOS 89:75 (45:29)

Po štirinajstodnevni prekinutvi prve slovenske lige je bilo pričakovati, da bodo igralci popustili v vzdržljivosti in sploh pri točnosti metanja na koš. Začetek srečanja je bil za naše moštvo uspešen. Koši inž. Senčarja, Vauhnik in Korena so odločilno prinesli veliko vodstvo, ki pa se v drugem polčasu ni dosti zmanjšalo. Za razliko od prvega, so se gostje v drugem polčasu precej razigrali, naši pa so po precejšnjem vodstvu precej popustili v obrambi in delali začetniške napake. Kljub temu pa zmaga sploh ni bila vprašanje in sta nadaljnji dve točki ostali spet doma.

Strelci za Jesenice: inž. Senčar 19, Koren 21, Vauhnik 22, Sodja 1, Božič 16, Bunderla 4, Dragojevič 6.

-nik-

MEDOBČINSKA ODBOJKARSKA LIGA

V soboto, dne 21. septembra se je s precejšnjo zamudo začel jesenski del tekmovalstva v medobčinski odbojkarški ligi.

V prvih dveh kolu so moštva iz jeseniške občine dosegla tele rezultate.

OK Jesenice : SD Radovljica 0:3, TVD Kamna gorica : TVD Javornik 2:3, SSD Kovinar : TVD Ljubno 3:0 W. o., TVD Bohinj : TVD Zirovnica 3:0 W. o., SD Ribno : OK Jesenice 3:0, TVD Zirovnica : TVD Javornik 0:3, SSD Kovinar : TVD Kamna gorica 3:1

Že v prvem kolu sta bila dva rezultata rešena brez boja. Vrsta iz Ljubna ni prišla na srečanje s SSD Kovinar, igralci iz Zirovnice pa so zamudili vlak za Bohinjsko Bistrico.

Vrsto OK Jesenice sestavljajo mladinci tega kluba. Ti

so zadnji čas precej napredovali, toda prednosti, katero ustvarijo v prenekatem setu, ne znajo obdržati do konca. Igrajo togo po sistemu.

Vrsto TVD Zirovnica so okrepili starejši igralci, ki so se vrnili iz JLA. So dobri posamezniki, manjka pa jim uigranosti. Še slabše pa je to, da so brez vodje. To se zelo čudno sliši za vrsto iz takšnega odbojkarkega centra kot je bila Zirovnica pred kratkim.

Mladinci SSD Kovinar so igrali le v drugem kolu. V dokaj nesigurni in raztrgani igri so premagali nasprotnike iz Kamne gorice.

V najboljši luči so se pokazali igralci TVD Javornik. Čez poletje so pridno vadili. V prvem kolu so sicer tesno premagali vrsto TVD Kamna gorica, v drugem kolu pa s solidno igro in brez težav nasprotnike v Zirovnici. Prav lahko se zgodi, da ta vrsta ne bo v jesenskem delu tekmovalstva doživela nobenega poraza in se tako potegovala celo za prvo mesto v končni razvrstitvi. Razpolaga s kompletno vrsto zelo izenačenih igralcev.

Po drugem kolu je še vedno v vodstvu SD Radovljica. Tretje kolo pa bi utegnili prinesiti spremembo, ker se srečajo med seboj favoriti za prvo mesto in sicer:

TVD Javornik : SD Radovljica in

TVD Kropa : SSD Kovinar
OZTK Radovljica naj razčisti vprašanje nastopanja vrste TVD Ljubno. Tekem se namreč to moštvo ne udeležuje več, zlasti ne v gosteh, prireditelj pa ne ukrepa po propozicijah.

S. T.

NEIZBEŽEN PORAZ

Jeseniške odbojkarice v srečanju proti odlični ekipi Maribora niso mogle pričakovati kaj drugega kot poraz. Kljub temu pa je pred tekmo vladalo prepričanje, da bodo skušale prodati svojo kožo čim dražje.

S slabo igro v prvem setu pa maloštevilnih gledalcev, ki so se zbrali v telovadnici osemletke, niso mogle ogreti. Proti močnim servisom Mariborčank so bile povsem brez moči, kot da bi odbojke šele začele igrati. Udarcem izvrstne Bezjakove, ki je včasih igrala v državni reprezentanci, pa se sploh niso

mogle upirati. V tem setu so zbrale samo pet točk.

Drugi set je prinesel živahnejšo igro. Mariborčanke so popustile, domačinke pa so njihovo podcenjevanje izkoristile in vodile skoraj ves set. Zbrale so že 13 točk — vendar to proti rutiniranim gostjam ni bilo dovolj za zmago.

Zadnji set je bil podoba prvega in se je kmalu končal, tako pa tudi tekma z rezultatom 3:0 v korist Maribora.

Cepprav Mariborčanke niso pokazale svoje najboljše igre, so z našimi dekleti hitro opravile. To pa ni bilo samo zaradi večjega tehničnega znanja in rutine. Največja slabost naših igralk je namreč v tem, da se premalo gibljejo, da imajo premalo volje do zmage.

Z. F.

ZAUSTAVILI VODEČEGA

Domači odbojkarji so spet zmagali z dotedaj vodečim v II. zvezni ligi Fužinarjem in sicer s 3:1.

Za moštvo so nastopili: Bergelj, Bogataj, Krevsel, Potočnik, Rozman, Rössler, Šmitek, Eržen in Kavčič.

Začetek je bil za Jeseničane slab, kot je bil tudi na prvi tekmi proti Brčkemu. Ravenčani so brez napreznja vodili že s 5:0 in 9:6. Nato pa se je začela enakovredna borba in stanje je bilo izenačeno pri 9:9 in nato pri 12:12. Takoj zatem pa so naši hitro zbrali tri točke in zmagali.

Tudi drugi set je domačim prinesel zmago. Vodili so celo 9:1. Ravenčani pa so zmanjševali razliko na 10:8. Potrebni pa je bilo le nekaj uspešnih servisov in dobro točlenih žog, pa so naši fantje dobili s 15:9.

Najrazburljivější je bil, kot po tradiciji, tretji set. Slika iz drugega se je obrnila in Fužinar je vodil 9:1. Naši zmanjšajo na 9:5, 12:7 in izenačijo na 13:13. Dobili so še eno točko in imeli v rokah odločilni zaključni servis. Toda to ni bilo dovolj, da bi strli Fužinarja, ki se je boril z vsemi močmi in končno zmagal v podaljšku s 17:15.

V setu, ki je prinesel zmago, so Jeseničani takoj prevzeli vodstvo v svoje roke. Največja razlika je bila za 6 točk pri rezultatu 10:6. Kljub temu pa se Fužinar ni vdal in proti koncu je bil rezultat 13:12. Po dobri igri pa so naši hitro zbrali še dve točki in tako na domačem igrišču spet lahko proslavljali zmago.

Gledalcev se je zbralo presenetljivo veliko, kljub temu, da je bila tekma sredi tedna. To dakazuje, da radi gledajo kvalitetne tekme in dobre borbe. Vsekakor pa je to zasluga tudi domačih igralcev. Gledalci so jih spodbujali z vso vnamo in na ves glas. Na igrišču je bilo vzdušje ravno tako, kot včasih v dobrih časih hokeja, ko se je njihovo bodrenje slišalo daleč izpod Možaklje.

ZF.

ODBOJKARJI TEKMUJEJO

NOGOMET

LESCE : JESENICE 3:2

V prvenstveni tekmi IV. kola prve gorenjske lige so igralci Lesc premagali vodeče Jesenice s 3:2. Tekma je bila precej ostra, vendar v mejah dovoljenega. Med tekmo je tudi deževalo, tako da so že tri kola tekme odvijajo na blatnih igriščih.

Po prvih minutah tekme je bilo pričakovati vse kaj drugega kot poraz Jeseničanov. Domačini so v tem času igrali precej zmeden in raztrgan. Že v prvi minuti je Pavlič povedel Jesenice v vodstvo. Ta gol je bil dosežen takoj po začetnem sodnikovem žvižgu. V 16. minuti pa so naši vodili z 2:0. Na visoko žogo z desne strani je skočil Lubojevič in jo z glavo poslal v mrežo. Igra se je nato izenačila in nato so domačini silovito napadli in v pet-

najstih minutah dosegli tri gole in tako tudi zmago. V drugem polčasu so imeli igralci obeh moštvev še nekaj prilik za gol, ki pa so ostale vse neizkoriščene.

Jesenice so s tem porazom prepustile prvo mesto, ki so ga držali prva tri kola. Iz štirih tekem imajo dve zmagi, dva poraza in gol razliko 14:8.

Jeseničani so igrali v postavi: Kunšič — Magdič, Lukančič — Kupljenik, Savinšek, Šubic — Hozdič, Smagin, Pavlič, Lubojevič, Stošič.

V predtekmi so pionirji Lesc prematali Jeseničane z 2:1.

V nedeljo gostuje na Jesenicah moštvo iz Železnikov, ki se skupaj s Tržičem in Lescami nahaja v vodstvu gorenjske lige.

J. K.

Dvojni uspeh balinarjev Jesenic

V soboto, dne 28. 9. je bilo na balinišču v Bazi gorenjsko prvenstvo posameznikov. Sodelovali so tekmovalci Radovljice, Lesc, Kranja, Skofje Loke in Jesenic. Vsak klub je lahko prijavil po tri tekmovalce, tako je skupno tekmovalo 15 tekmovalcev.

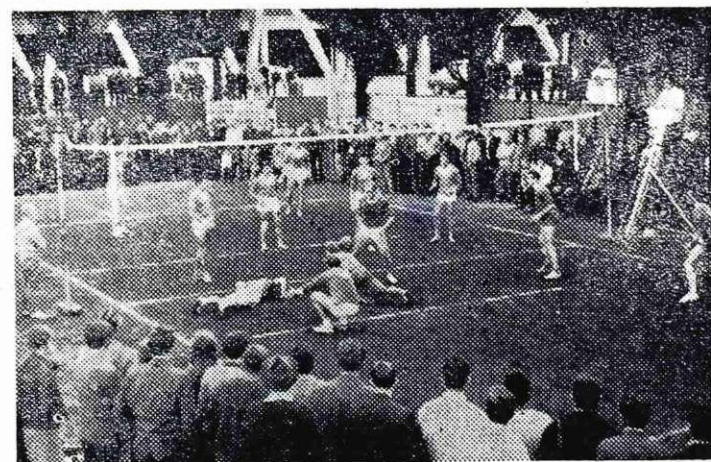
REZULTATI: 1. Alfonz Dornik, Jesenice, 350 točk, 2. in 3. mesto si delita tekmovalca Radovljice Rebec in Leskovar, 290 točk.

V nedeljo, 29. 9. so se balinarji udeležili mednarodnega turnirja v tekmovalstvu dvojek v Trbižu v Italiji s tremi dvojkami. Skupno je sodelovalo 16 dvojek. Naša dvojka Dornik — Gučanec je zasedla prvo mesto in sta tekmovalca prejela pokal in dve zlati medalji. Elarsič-Frelj pa sta bila tretja. K doseženim uspehom našim balinarjem čestitamo!

V nedeljo, 6. 10. bo na Jesenicah v Bazi ob 9. uri do-

poldan mednarodni turnir dvojek. Sodelovale bodo dvojke iz Predila in Pontebbe iz Italije, Litostroj in Jesenice. Skupaj bo tekmovalo 16 dvojek. Omenjeni turnir bo v letošnji sezoni zadnji, zato vabimo vse ljubitelje balinjanja, da si tekmovalstvo ogledajo.

R.

Jeseniški odbojkarji v borbi z vodečim v II. ZOL